

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

SUVANNON

50 VUOTTA

SEUTU

Sakkolan lottia johdonvetoharjoituksissa. Suojeluskunnat perustettiin 90 vuotta sitten, kun maa oli itsenäistynyt.
Kuva Petäjärvi-kirjasta.

NRO 2/2007

HELMIKUU

SUVANNON SEUTU nro 2/2007:

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

- * Turkkisen turinat, s.4
- * Sakkola-Seura 45-vuotiaaksi, s. 5
- * Suvannon Seudun teemanumerot, s. 5
- * Oliko Sakklassa
Buddhalainen kalmukkihauta, s. 6
- * Pääsiäisajan toimia ja virpoloruja, s. 7
- * Virpovarpu Metsäpirtistä, s. 8
- * Krusifiksin takana s. 9
- * Aseeton desantti, s 9
- * Ortodoksille pääsiäinen on
vuoden tärkein juhla, s. 10-11
- * Pääsiäistä Keski-Vuoksi
-lehdessä 1937, s. 12
- * Kotiseutumatkalle Vuokselaan, s. 13
- * Vuoksen maamiesseurasta, s. 14
- * Virkin virkeet s. 15
- * Wanhat tapahtumat - muistat sie?, s. 16
- * Lottatoimintaa Vuoksella, s. 17
- * Sakkolan suojeluskunnista, s. 18-19
- * Pikku Silvian matka, s. 20
- * Lähde mukaan Sakkola-juhlille, s. 21
- * Kauko-Karjalan matka jatkuu, s. 22-24
- * Revon suvusta laulava pappi, s. 25
- * Perhetapahtumia, s. 26-29

Seuraava lehti ilmestyy ennen äitienpäivää, aineistot 25.4 mennessä!

TIKANSAARI -kirjan teko etenee

Onko sinulla vielä tarjolla tietoja, tarinoita,
valokuvia tms. muuta materiaalia?
Ota yhteyttä: Seppo Suikkanen,
Vanha Hervannantie 169, 33880 Lempäälä
puh.050 542 8262

Sakkola-Säätiön pyynnöstä
kerätään tietoja suunnitteilla
olevaa kirjaa varten kylistä

**Haitemaa,
Lupra ja
Pannusaari**

Kaikki tiedot, muistelut,
valokuvat yms. materiaali on
tervetullutta! Laita mukaan
lähettäjän yhteystiedot ja
mahdollisimman tarkat tiedot
kuvien henkilöistä ym.
Lisätietoja antavat
yhteyshenkilöt

Eino Naskali,
Ollilantie 2, 37500 Lempäälä
puh. 03-3750 574

Anneli Kuisma,
Kuismantie 4, 37550 Lempäälä
puh. 03-3748 410

HAPARAISTEN, KELJAN JA PURPUAN KYLIEN KYLÄKIRJAA KOOTAAN PARHAILLAAN!

Allekirjoittaneille yhdyshenkilöille toivotaan materiaalia,
esimerkiksi lyhyitä kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms.
Kysy meiltä asiasta myös tarvittaessa lisätietoja!

Aila Alanen, Ollilantie 16, 37500 Lempäälä,
puh. 03-3752 852, 040-707 6164, aila.alanen@lempaala.fi

Hannu Turkkinen, Turkkisentie 12, 37500 Lempäälä
puh. 03-3752 525, 040-581 4398, hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Hannu Paukku, Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 02-762 8152, 0500-741 296, hannu.paukku@punkalaidun.fi

PAUKUN PALSTA

Karjala takaisin vaikka tila kerrallaan

Asianajaja, varatuomari Kari Silvennoinen ajaa karjalaisten Neuvostoliitolle pakkoluovutettujen maiden palauttamista oikeille omistajilleen.

Hänen toimistonsa kautta on mennyt Venäjän presidentille Vladimir Vladimirovits Putinille jo useiden kymmenien, jopa satojen, karjalaisten vaatimukset perintömaiden palauttamiseksi.

Silvennoinen esittää tulleen tutki-

muksissaan siihen tulokseen, että Venäjänkin hyväksymien kansainvälisten sopimusten ja asiakirjojen perusteella suomalaisten omistusoikeus 1947 Pariisin rauhansopimuksen mukaisen valtakunnan rajan taakse jääneisiin kiinteistöihin on edelleen voimassa. Silvennoinen katsoo, että vain Suomen itäraja on muuttunut, ei kiinteistöjen omistusoikeus.

Muutaman kiinteistön osalta asia on viety jo Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käsiteltäväksi, kun Venäjän valtiolta ei ole saatu myönteistä vastausta kiinteistöjen omistusoikeuden palauttamiseksi. Viimeisten lehtitietojen mukaan ihmisoikeustuomioistuin on jättänyt asian käsittelemättä, koska se katsoo, ettei asian käsittelyssä ole vielä käytetty kaikkia käytettävissä olevia oikeustoimia. Silvennoinen onkin viemässä asian venäläisten tuomioistuinten käsiteltäväksi.

Ajatus on erittäin mielenkiintoinen, varsinkin näissä olosuhteissa, jolloin Karjalan kannaksen rantoja myydään kovaan hintaan pietarilaisille uusrikkail-

le kesämökkkitonteiksi ja melkein joka niemeen, notkoon ja saarelmaan alkaa nousta venäläisten mökkikyliä, hiihtokeskuksia ja muita lomanviettopaikkoja.

Saattaa olla, että tulee vielä suuria ristiriitoja siitä, kuka minkäkin maa-alueen omistaa, mikäli ehkä vuosikymmenien kuluttua asialle saadaan Silvennoisen mielipiteen mukainen ratkaisu niin, että omistusoikeus säilyy alueen miehittämisestä huolimatta. Mistähän venäläiset löytävät kiinteistöihin aidot ja oikeat kauppakirjat, testamentit tai perunkirjat, lainhuutotodistukset ja muut asiakirjat, joilla todistaa omistusoikeus?

En ymmärrä, miksi venäläisillä on oikeus ostaa Suomesta rantatontteja ja muitakin kiinteistöjä, kun me suomalaiset emme vieläkaan voi ostaa Venäjältä edes omia maitamme.

Hannu J. Pauku

Sakkola-Säätiön

valtuuskunnan puheenjohtaja

Harjatie 5, 32210 LOIMAA

GSM 0500-741296

hannu.pauku@punkalaidun.fi

Sakkolan KIRKONKYLÄN KIRJAN

ALOITUSKOKOUS 14.4.2007

Kirkonkylä muodostui useasta kyläkunnasta; Kirkonmäki ja sen ympärillä olevat Karhola, Luprikkala ja Sipilänmäki muodostivat Kirkonkylän koulupiirin.

ALOITUSKOKOUS on lauantaina 14.4.2007 klo 14.00,

Lempäälän Ehtookodon kurssitilassa,

Osoite: Katepalantie 9, 37500 LEMPÄÄLÄ.

Tarkoituksemme on tallentaa jo taltioitua, vielä muistissa olevaa sekä kuulemaamme perinnetietoa jälkipolville henkiseksi evääksi entisestä kotiseudustamme kyläkirjan muotoon.

Paikalle toivomme kaikkia asiasta kiinnostuneita sakkolalaisia ja heidän jälkeläisiään.

Kokouksessa nimetään työryhmä kyläkirjahanketta toteuttamaan. Materiaalia kuten; kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms. voi toimittaa aloituskokouksen kokoonkutsujina mainituille henkilöille, joilta saa asiasta tarvittaessa lisätietoja. Tervetuloa, kahvitarjoilu!

Kokoonkutsijat:

Antti Hynnä,
Ollilantie 11, 37500 Lempäälä,
puh. 040-8490048, 03-3752690,
s-posti:
antti.hynna@tut.fi

Matti Naskali,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila
puh. 0500-721902, 02-5380855,
s-posti:
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

Sukuseura

VILAKKALAN EEVAT

tapaaminen Porvoossa
helluntaina 27.5. 2007

* 10.00 jumalanpalvelus

* 11.30 lounas Omenamäen
palvelukeskuksessa
(Tulliportinkatu 4)

* 12.30 kokous ja
kakkarakurssi Lundintalossa
(Aleksanterinkatu 11)

Koko suku mukaan!

- Sukuneuvosto

Ilmoittautumiset 20.5. mennessä
pj. Jorma Länsirinteelle
Kytöperänkuja 2,
04430 Järvenpää
puh. 044-320 9313

Kotona ja kaukana

Turinoita rustatessa maha vielä kurluttaa ja pää suhisee parin viikon kulttuurisokista matkattuamme turistiryhmän mukana väkirikkaassa Intiassa. Loistoa ja kurjuutta pyhien lehmien, kameleiden ja riksojen kera väentungoksessa. Taj Mahal ja slummit täyttyivät yli miljardin ihmisen maassa väenpaljoudesta niin oman maan kansalaisista kuin meistä turisteista. Kannaksen tieolot alkoivat tuntua loistavilta kotimaan liikenneoloista puhumattakaan. Rasittava, mutta toisaalta antoisa seikkailumatka hindulaisen kulttuurin kotimaahan.

Vaan eipä päässyt karjalaisuus eikä sakkolalaisuus unohtumaan. Ryhmäsämme oli evakkojen jälkeläisiä ja nykyisen Karjalamme eläjiä. Löytyipä yksi possupatsaskin kokoelmaani kartuttamaan basaarista, vaikka sika luetaankin saastaisiin eläimiin Intiassa.

Kännykkään tuli niin tekstiviestejä kuin pari puheluakin Sakkola-juhlien tiimoilta. Lähtijöitä tuntuu kertyvän mukavaa vauhtia. Jo yli kaksisataa varasta on kertynyt matkatoimistoille ensimmäisen ilmoittautumiskauden aikana. Sakkola-Säätiö huolehtii juhlapäivän ohjelmasta, matkatoimistot var-

sinaiset matkajärjestelyt.

Lyhykäisyydessään tuon juhlaohjelman ohjelma on seuraava: Sakkolan kirkon raunioilla muistolehdoissamme juhla- ja jumalanpalvelus, siirtyminen Kiviniemeen Losevo-hotelliin kirkkokahville ja sen jälkeen pääjuhla Kiviniemen kosken rannalla.

Illanistujaiset Losevon alueella tai oman majoituspaikan suojissa. Sateen sattuessa kirkonmenot sateessa ja pääjuhla hotellin suojissa. Toivotaan poutasäitä, kuten kymmenen vuotta sitten.

Perjantaina ja sunnuntaina voi sitten pistäytyä entisillä kotikylillä, purjehtia Konevitsan luostarille, vierailla vaikkapa Käkisalmissa tai Terijoella. Voipa joku ehtiä Pietariin tai Kronstattiin asti. Paluumatkalla on mahdollisuus Viipurin torielämän ihmettelyyn, poiketa Äyräpähän, Summaan, Tali-Ihantalaan taistelupaikkoja katsastamaan.

Juhlien valmistelut jatkuvat toisaalta säätiön hallituksessa ja työryhmissä, toisaalta yhteistyökumppanien kanssa niin kotikonnuilla kuin Sakkolassakin.

Venäläisdelegaatio saapuneen huhtikuussa pääsiäisen jälkeen ja pääsemme varmistamaan syksyllä sovittuja asioita. Vieraamme katsastavat Punkalaitumen, Vesilahden ja Lempäälän elämää sekä tutustuvat suomalaisen kunnallishallintoon.

Viime turinoissani kaipaillin muutamien kylien liikkeellelähtöä kyläkirjahankkeeseen. Ilokseni viesti on mennyt perille. Riiskan ja Röykkylän väet ovat vuorostaan ryhtyneet tuumasta toimeen kirkonkylälaisten ohella. Toisaal-

la tässä lehdessä on ilmoitukset, joiden avulla työtä käynnistetään.

Säätiö antaa omalta osaltaan tukensa aloitusrahan ja kustantajan roolissa. Taitava toimittajamme Marjo ja museo-vastaavamme, monitoimimies Antti antavat asiantuntija-apua keruussa, taltiointissa ja työstämisessä. Varsinaiset painatustyöt ja kirjojen julkistamiset ovat sitten vuorossa uusilla hankkeilla vuoden 2008 aikana. Säätiön budjetissa on varauduttu kahdesta kolmeen kyläkirjan julkaisemiseen vuosittain. Kuluuhan materiaalin keruuseen ja alustavaan muokkaukseenkin oma aikansa.

Haparaisten materiaalin työstössä on itselleni auennut isänpuoleisen suvun ja kotikylän elämä elävänä. Nyt ymmärrän paljon paremmin vanhempieni ja sukuni menetykset ja kaipuun Karjalaan.

Kun alkuperäiset kyläläiset: Sirkka, Viljo, Aimo ja oman suvun jäsenet ovat kertoilleet ja valaisseet kylän arkea ja juhlaa, sotia ja evakkotaipaleita, olen saanut rautaisannoksen sukumme juurista ja elämästä viime vuosisadan alkupuolella. Kun itse on päässyt käymään Suvannon rannoilla ja ihaillut Kajavasaarta Runteenmäen rinteiltä, ymmärrän nyt paremmin tätieni ja isäni kertomukset Haparaisten hersyvistä elämästä ennen evakkoon joutumista. Niitäpä lisää muistelen kyläkirjan ja Sakkola-juhlien myötä.

Kevätterveisin

Hannu Viljonpoika Turkkinen

PS. Vunukoille aion tänä pääsiäisenä tehdä navetan ylisille liekun.

RIISKAN kyläkirjaan

aloitetaan ottaa tietoa.

Yhteyshenkilönä on Irma Havumäki, Filemon Karppasen tytär.
Paturintie 6 D, 00640 Helsinki, puh. 09-7520 347

Kaikkea tietoa Riiskasta kaivataan ja otetaan vastaan!

Sähköpostilla tietoja voi antaa seuraaville
toivo.kuparinen@pp.inet.fi
teuvo.kuparinen@netsonic.fi

Seuraava

Suvannon Seutu

ilmestyy ennen

äitienpäivää,

aineistot toimitukseen

25.4 mennessä!

Äitienpäiväasioiden lisäksi toivomme muisteluksia ja kertomuksia siitä, millaisia olivat Karjalassa lasten leikit – kuin myös työt, joita vunukat tekivät.

Sakkola-Seura 45-vuotiaaksi

Sakkolaseura ry:n vuosikokous pidettiin sunnuntaina 18.2.2007 Helsingissä Karjalatalon Galleria-salissa. Osallistujia oli runsaat 30 henkilöä. Ennen virallisen kokouksen alkua juotiin Elina Laineen keittämät kahvit, joita juhlisti äskettäin syntymäpäiviä viettäneiden Alli Ollikaisen ja Eino Systän tarjoamat upeat kakut. Näin kielet oli sopivasti valmennettu juhluvuden alkajaistilaisuuteen. Seura on toiminut 45 vuotta. Seuran jäsenmäärä oli vuoden lopussa 183.

Varsinainen kokous vietiin läpi tavanmukaiseen karjalaiseen tapaan juohevasti Teuvo Kuparisen toimiessa puheenjohtajana ja Meeri Häkkisen sihteerinä johtokunnan hyvin valmistamien asiakirjojen pohjalta. Toimintakertomus hyväksyttiin ja johtokunnalle myönnettiin tili- ja vastuuvapaus. Seuran puheenjohtajaksi jatkamaan pestiään valittiin Leena Rantakari ja johtokuntaan entiset jäsenet.

Viime vuoden toiminta oli monipuolinen. Perinteisen kirkkopyhän, Jollaksen sauna- ja tarinaillan, Juupajoen Sakkola-juhlien, Kekrijuhlan ja ravintola Nyryrissä pidetyn pikkujoulun lisäksi käytiin syksyllä Tallinnassa uutta Kumu-taidemuseota katsomassa sekä pidettiin uutena kevätarkelot Karjalatalolla yhdessä Metsäpirttiseuran ja Rautu-seuran kanssa.

Kuluvan vuoden ohjelma jatkuu perinteisenä. Merkittävänä tapahtumana on helatorstaina vietettävä kirkkopyhä Vantaan Pyhän Laurin kirkossa, jonka jälkeen pidetään seuran 45-vuotisen toiminnan merkeissä juhlatilaisuus ja juodaan juhlakahvit Pakarituovassa.

Huomattavana tapahtumana on tietenkin Sakkolan pitäjäjuhla Sakkolassa 28.7.2007 Sakkola-Säätiön isännöimänä ja osallistuminen karjalaisiin pitäjämessuihin 14.4.07 Karjalatalolla.

SAKKOLA-SEURAN perinteistä kirkkopyhää

vietetään helatorstaina 17.5.2007 klo 12.00

Vantaan Pyhän Laurinkirkossa, Kirkkotie 45.

Jumalanpalveluksen jälkeen lasketaan kukkatervehdykset
Sakkolanentisen kirkkoherran Arvo Liesmaan haudalle sekä

Karjalaan jääneiden muistomerkille ja
nautitaan seuran 45-vuotisjuhlakahvit kirkon lähellä Pakarituovassa.

Tervetuloa mukaan kaikki Sakkola-Seuran
sekä myös Metsäpirtti- ja Rautuseuran jäsenet!

Tarjoilun vuoksi ilmoittautumiset 10.5. mennessä

Leena Rantakarille, GSM 040 5141682,
s-posti: leena.rantakari@elisanet.fi Tervetuloa!

Kirkolle pääset Tikkurilan asemalta bussilla 55 ja Helsingistä
Rautatientorilta laiturista 12 bussilla 611, joka lähtee klo 11.18.

Sauna- ja tarinailla torstaina 5.7.2007 klo 18.00

Jollaksessa Karjalaisten Kesäkodilla.

Mukaan omat makkarat, saunajuomat ja pyyhe
sekä iloinen kesämieli. Tervetuloa!

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

Suvannon Seudun 50-vuotis-
juhlavuosi jatkuu.

Toukokuulla on äitienpäivänumeron vuoro, siihen toivomme muisteluksia ja kertomuksia eritoten siitä, millaisia olivat Karjalassa lapsien leikit – kuin myös työt, joita lapset tekivät.

Kesäkuussa odotellaan juhanusta ja saadaan kuulumisia Vuoksela-juhlasta ja ennakkotietoa Metsäpirtin ja Sakkolan pitäjäjuhlista.

Heinäkuulla on Sakkola-juhlien ennakkonumero ja kooste Metsäpirtti-juhlien tapahtumista.

Syksyllä lehti ilmestyy syyskuussa, loka-marraskuun taitteessa on vuorossa juhlanumeromme.

Vuoden päättää perinteisesti joulunumero.

Hyvä lukija: osallistu lehdekoon lähettämällä omia kirjoituksiasi, muisteluja ja tämän päivän karjalaisuutta.

Olemme erityisen iloissamme kirjoituksista nuorempiin jälkipolviin liittyen.

Ota rohkeasti yhteyttä lehden tekijöihin ja toimihenkilöihimme!

**SAKKOLA
SÄÄTIÖ
60 VUOTTA**

Munien koittamisella naimaonnea

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistosta on tutkija Juha Nirkko lähettänyt Suvannon Seudun pyynnöstä lukijoillemme pienen hupipalan pääsiäisen merkeissä. Sakkolalaisen perinnetieto kertoo, miten naimaonni taataan:

”Kun tyttölapsi herää pääsiäisaamuna, niin tulee hänen silmiään avaamatta heti herättyään lähteä talon navettaan ja hakea ummessa silmin härän munat (kivekset) käsiinsä ja

kopeloida ne. Jos hän onnistuu löytämään ne silmiään avaamatta, niin on varma, että hän ennen seuraavaa pääsiäistä löytää sulhasen, mutta jos ei onnistu löytämään härän munia, niin ei ole sulhasestakaan tietoa ja toivoa.

- Sakkola. Kalevalan riemuvuoden kilpakeruu (KRK) 1935-36, sidos 126. Yrjö Kinnari 86.

Koivistolta löytyy yhdistelmä: Kiirastorstaina tai pääsiäisaamuna piti nousta tilaltaan ummessa silmin ja men-

nä navettaan silmät kiinni ja ummessa silmin härän tai pääsin taakse, ja silmät kiinni koetella härän tai pääsin munia ja taas tulla silmät ummessa nukkumaan tilallensa takaisin. Kun näin oli tehnyt, saivat tytöt hyvän naimaonnen tai pojat löysivät paljon linnunpesiä.

- Koivisto. Ulla Mannonen 159.1936.

Lähde: Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkisto.

Sijaitsiko Sakkolassa buddhalainen kalmukkihauta?

Olen viime vuosina koettanut etsiä tietoa suomalaisten varhaisista kontakteista buddhalaisuuden ja buddhalaisten kanssa, ihan vain harrastuksena.

Törmäsin sattumalta mainintaan Sakkolasta yllättävässä yhteydessä, lukiessani Harry Halénin teosta *Kulkumiehiä: Suomalais-itämainen vieraskirja* (Otava, 1986; teos on vuonna 1996 julkaistu uudelleen nimellä *Julma miäs kun kalmunkki*):

”Kuitenkin kalmukit olivat parhaimmillaan kirjallisesti sivistyneitä, uskonnollismielisiä ja kuuliaisista vanhoille arolaislaeille. Heillä oli yhteyksiä Kiinan, Mongolian ja Tiibetin johtomiehiin. Buddhalainen etiikka rauhoitti vähitellen hurjimmatkin mongoliheimot.

Venäjän sotaväkeen pestautuneita kalmukkeja on jäänyt Suomeenkin. Ainakin Nimiarkiston mukaan Sakkolassa Petäjäjärven kylässä Kapakkamäen päällä puolenkymmenen humisevan hongan juurelta löytyy ns. Kalmukkihauta, Kalmukkihauta eli Kalmukinhauta. Muistitieto kertoo, että siinä on ollut ”rysän sotilaiden tai kiertelevien kulkureiden viimeinen leposija” tai suorastaan

”kalmukinuskosten hautausmaa ja kirkko.”

Siis olisiko Sakkolassa, Suomen maaperällä, voinut olla jo joskus 1700-luvulla jotakin niinkin eksoottista kuin buddhalainen temppeli? Hurja ajatus, mutta tämän perimätiedon perusteella se on mahdollista.

On kuitenkin yhtä mahdollista ja kenties todennäköisempää, ettei Kapakkamäen päällä ole ollut buddhalaisuuteen suoranaisesti liittyvää rakennelmaa. Kalmukit ovat kääntyneet buddhalaisuuteen vasta 1600-luvun alkupuolella. Heidän kuten muidenkin mongoliansojen keskuudessa elää edelleen perinteinen, shamanistinen uskonto. Osa tuota uskonnollista perinnettä ovat pyhät rakennelmat, joita mongoliksi kutsutaan nimellä ”ovoo”. Ovoot ovat eräänlaisia suuria kiviröykkiöitä, joihin kukin ohikulkija tavallisesti lisää oman kivensä. Jälkeenpäin tällaiset ovookummut ovat jossain määrin buddhalistuneet esimerkiksi niin, että niihin pystettyihin puunoksiin on usein sidottu pyhiä kirjoituksia sisältäviä rukouslippuja. Alunperin ovoo-kummut kuitenkin liittyivät etenkin taivaan ja vuorten

palvontaan, ja siksi ne useimmiten rakentuivat korkeille paikoille, kuten mäkien huipuille. Ehkäpä Sakkolassa ollut Kalmukkihauta onkin ollut juuri tällainen ovoo-kumpu. Tähän viittaisi tietenkin se, että Kalmukkihauta on sijainnut Kapakkamäen päällä. Toisaalta on varsin mahdollista, että muut paikalla asuneet ovat ajatelleet kalmukien kiviröykkiön olleen jonkinlainen hauta, mikä puolestaan selittäisi paikan suomenkielisen nimen.

Mutta nämäkin ovat vain arvauksia. Ehkä joltakulta löytyy aiheesta vielä jonkinlaista perimätietoa? Kenties joku on käynyt Kapakkamäellä ja havainnut siellä jotakin erikoista? Olisi tietysti mielenkiintoista nähdä valokuvia paikan päältä, vaikkei niissä näkyisikään mitään eriskummallista.

Kaikenlaiset tiedot ja kommentit aiheesta ovat tervetulleita!

Yhteystietoni:

Tommi Ojanperä

Taitoniekantie 10 D 82

40740 JYVÄSKYLÄ

Sähköposti: tojan@elisanet.fi

Puhelin: 050-552 0351

Pääsiäisajan toimia karjalaiseen tapaan

Piinaviikon toimia

Piinaviikolla on pyykinpesukielto ja ankara paasto. Piinaviikon maanantaina, tiistaina ja keskiviikkona ei mitään erikoista. Torstaina suoritetaan lampaitten tähtäminen eli merkitseminen. Pikakutyttöjen korvien läystäminen eli lävistäminen korvarenkaita varten.

- Salmi. Lehmusto, H.T. 196.1938

Ei lammaskauppoja

Eikä myöskään piinaviikolla pidä lammasta ostaa eikä myydä, silloin ei ole lammasykkä myöjällä, eikä ostajalla.- Impilahti.KRK 142.Ikonen, Klaara 54

Kaljantekoa

Pääsiäisviikon työt aloitettiin kaljan teolla. Se oli siihen aikaan suuritöistä. Ensin keitettiin maltaat. Vettä pataan, sitten maltaat ja vähän ruisjauhoja. Sitä keitettiin niin, että se oli oikein makeaa.

Lämmitettiin uuni ja kaadettiin savipotteihin se imeläys. Pantiin uuniin ja annettiin olla kunnes se oli tummanpunaista. Keitettiin vettä suuri padallinen, annettiin jäähtyä ja sekoitettiin siihen imeläys suuressa tiinussa. Kun seos selkeni, pantiin se kaljapotsikkaan ja laitettiin hiivaa. Annettiin olla tuvassa kunnes se rupesi käymään. Sitten tahnaan kanssa suu vahvasti kiinni ja vietiin vähän kylmempään huoneeseen. Kun oli muutaman päivän, niin se oli hyvä.

- Aino Paasonen, Kivennapa 1957

Miksi ei saa kehrätä

Koko paaston aikana ei saa kehrätä sen tähden, etteivät rullit (pääsiäisämät) pääsiäisyönä lampaita kerittäisi. Sitä varten sidottiin kaikki talon rullit rullista kiinni toisiinsa ja peitettiin vaatteella. - Simo. Latva, M. 68. 1895.

Taltioituja virpoloruja

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistoon on taltioitu edellisten tapojen lisäksi myös virpoloruja.

Virpoi varpoi vitsat käyvät:

tulevaks vuueks,
tuoreeks, terveeks.

Mie virvon viina iest,
raha iest raksuttelen,
munanen kanaseltais,
voilusikka lehmältäis,
kaakku taikinaiseltais,
kukko kiukuvaiseltais.

- Kaapren Susanna, Metsäpirtti 1934

Virpoi varpoi vitsat käyvät,

tulevaks vuueks
tuoreeks, terveeks:

kui monta urpoa,
nii monta uuttii,
kui monta varpoa,
nii monta vaskoa,
kui monta lehtii,
nii monta lehmeä.

- Antti Lahtinen, Metsäpirtti 1935

Virpoi varpoi
vihtat teil,
kanan kankust
munat meil.

- Ss. Kiiski, Kurkijoki 1932

Mie virvo viina iest,
raha iest raksuttelen,
kohvin iest kopsuttelen,
muna iest muksuttelen.

Kasvakuon rutost ruista,
kaurua aumoin kaheksin,
tulkuot puhtoist potuatit,
nauriheist kupera napaist.

- Ss. Ollikainen, Sakkola 1932

Virpoi varpoi vitsat käyvät:

tulevaks vuueks tuoreeks, tiineeks,
heinajaks sauna,
kaks lasta kaulaa,
kolmais jälest juoksemaa.

- Anni Jääskeläinen, Rautu 1935

Jauhoseulat

Peäsiäistä vasten torstai. Jauhoseulat keskiviikkoiltana heinäälajään, etteivät kesällä syö itikat; värttinät, hierimet myös, ettei keärmeitä näy.

- Suistamo. Haavio, Martti 2007.1935

Talousesineet piiloon

Piinaviikon torstaina kaikki puiset talousesineet on pantava piiloon. Näin tehdään, jottei käärmeitä nähtäisi kesällä.

- Salmi. Lehmusto, H. T. 145. 1938

Hyvä munaonni

Kiirastorstiaamuna pitää kopeloida härän tai oriin munija. Sitten löytää kesällä teeren ynnä muiden kaikkien lintujen pesät.

- Uukuniemi. Kuutti, Eino 114.1936

Sakkolan neliöt

Leivo sakkolalaisen emännän ohjeen mukaan näitä herkullisia leivonnaisia vaikkapa pääsiäiseksi:

250 gr voita
4 lasillista vehnä jauhoja
2 lasillista sokeria
2 tl soodaa
2 tl leivinjauhetta
2 tl vaniljasokeria

Nypitään ja 2/3 osaa taikinasta levitetään leivinpaperilla vuoratulle pellille.

Täytteeksi:

2 lasillista rahkaa
1 lasillinen piimää
2 kpl munia
1 lasillinen sokeria
2 tl vaniljasokeria

Sekoitetaan ja kaadetaan murujen päälle. 1/3 osa taikinamuruista ripotellaan päälle.

Paistetaan 200 asteessa noin puoli tuntia. Leikataan sopivan kokoisiksi neliöiksi.

Virvotaan!

Mie se virvon rikkaaks, rakkaaks
tuorieks tervieks
ens kesäks saunaa
kaks lasta kaulaa.

Virpoi varpoi
viinaa leipää
munavoita ja piirakkoa.

Mie se virvon vitsasella
tällä raidan oksasella
Jeesuksen Jerusalemiin
ratsastamisen muistoksi.

Mie virvon hyvän isännän
mannultais mahtavaks,
koiltais korkijaks,
liävä lehmist leviä, talliin orihevokset,
pahnat täytee porsahii.
Isännäl isoine vatsa,
emännäl perä leviä,
tyttäril punaiset posket,
pojil pulskat morsiamet.

Värssyt ovat Maire Saarisen ja Annikki Sorvalin arkistoista.

Näissä ei kostista puhuta mittään,
koska sehän kuuluu ilman muuta asiaan.

Virpovarpu

Näin se ennen tehtiin! Viikattiin vaikka mitä paperia moneen kertaan. Reunaan jätettiin varvun ympäri kierrettävä vara. Mitä enemmän viikkauksia, sitä runsaampi röyhy saadaan leikeltä varvun ympärille kiedottavaksi. Siitäkin se ulkonäkö johtuu miten tiukkaan leikellyn paperin kiertää.

Koko komeutta täydentämään lisätään ruusukkeita, paperikukkasia taikka tinapaperista tehtyjä koristeita. Tärkeää oli luonnollisesti myös tehdä jokaista virvottavaa varten oma erityinen hänelle sopiva varpu. Tärkein virvottava oli tietysti oma kummi. - IP

Tämän varvun on Ilmi Pesoselle lahjoittanut Anja Lehtinen, syntynyt Metsäpirtin Tapparista, aivan vanhan rajan pinasta.

Kevättä!

Oli eduskuntavaalit, keväinen li putuspäivä. Karjala-keskustelu ei kiihdyttänyt vaalipaneleja. Ei se ole noussut suureksi kysymykseksi.

Mutta kesää kohti kun mennään, niin Karjala ja kotikonnut alkavat jälleen kutua. Tässä vaiheessa näyttää siltä, että Metsäpirttiin suuntautuva matkailu on kohtalaiset niukkaa. Kaikista retkistä, varsinkin sukulaisryhmien retkistä ei kuitenkaan tietoa juuri tihku.

Perinteeksi jo tulleet talkoomatkat tehdään toukokuun alussa ja lopulla. Hautausmaata kunnostetaan mitä kahden päivän aikana ehditään. Lähinnä pyritään raivaamaan pois risukkoja ja pieniä puita, jotta muistomerkkien ympäristö avartuisi.

Koska kahdella käynnillä ei pystytä pitämään kasvustoa kurissa, niin toivomus on, että kukin hautausmaalla vieraillessaan siistisi mahdollisuuksiensa mukaan paikkoja. Se on siis sallittua, jopa toivottavaa.

Mutta kaikille muiden pitäjien matkailijoille suositellaan tietysti Metsäpirttiä ja sen ihanaa Laatokan rantaa. Suoraa vaan Sosnovan eli Raudun läpi 16 km kohti Zaporozskojea eli Metsäpirttiä. Kun T-risteys tulee vastaan, niin siitä vasemmalle ja joku sata metsiä kunnes oikealle on luontotaulu. Siitä oikealle ja siellä se Laatokka on kolmen, neljän kilometrin päässä.

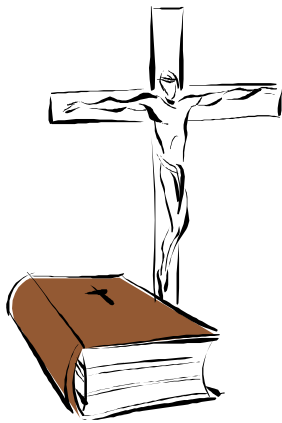
Kesällä meillä Metsäpirti Seuran, Vasela-seuran ja Peltosten sukuseuran

aktiiveilla on edessä vakava ja haastava koitos, pitäjäjuhlan järjestäminen Helsingissä. Näillä näkymin, koko Karjalatalo on varattu erilaisten tapahtumien järjestämistä varten.

Lauantaina 30.6. kello 18 aloitetaan Pakilan VPK:n talossa kevyellä illanvietolla. Sunnuntaina yhdessäolo jatkuu Karjalatalossa klo 10 alkaen. Tarjolla on tapaamisia, näyttelyitä ja ruokailua. Ilta-päivän alussa pääjuhla alkaa ekumeenisella hataushetkellä Pauli Tuohiojan ja isä Mitron johdolla. Suunnittelu on hyvällä mallilla ja mukava joukko esiintyjäkin on lupautunut pääjuhlaan.

Siispä pirttiläiset - tervetuloa kaikki mukaan!

Ilmi Pesonen

Krusifiksin takana

alttarilla
pienessä kappelissa
oli krusifiksi,
Jeesus kuvattuna ristillä

ikkuna
krusifiksin takana

tie
ikkunan takana

tiellä
kulki ihmisiä,
liikkui autoja
isoja, pieniä,
myös mies
polkupyörineen

ikkunan takana
kasvoi pihlaja
lehdet puhkeamassa,
oksalla naaraspeippo
++++
alttari oli kaunis
kukkine, kynttilöineen

istuin
tarkkailijana
katselin elämää
krusifiksin läpi

näin monenlaista

mietin
vaikuttaako krusifiksi,
krusifiksin mies
elämään
joka näkyi
ikkunan takaa

pohdintani
oli ulkopuolista

en ollut
itse mukana

miksen kysellyt:

näenkö minä
elämän
ikään kuin
krusifiksin läpi ?

näenkö kauemmaksi:
pääsiäisaamuun ?

hiljaisella viikolla
ristin sanoma,
krusifiksin sanoma
tulee lähelle

pääsiäisen ilosanomassa
suuremmaksi krusifiksia
nousee tyhjä risti

elämä
voittaa kuoleman

heijastuuko
Jeesuksen sovitustyö,
tyhjän ristin sanoma
minun silmistäni
siihen elämään,
jonka näen ympärilläni ?

näenkö
ympärilläni olevat
Jumalan luomina,
Jeesuksen lunastamina ?

Leena Repo

Aseeton desantti

Muisteloni aseettomasta desantista vie meidät sota-aikaan, Molemmehan evakkomatkoilla nähneet ja kokeneet yhtä jos toistakin. Meille sakkolalaisille ensimmäinen evakkomatka alkoi joulukuun ensimmäisenä päivänä. Ensimmäinen yö oli Pyhäjärvellä, itsenäisyyspäivä Käkisalmissa. Siitä häikävaunuun, jossa kaksi vuorokautta hidasta junamatkaa.

Kun juna viimeisen kerran pysähtyi, paikkakunnan nimi oli Lapua. Matka jatkui naapurin kanssa ja pääsimme asumaan saman kylän maalaistaloon. Seurasimme jännityksellä tietoja, ja uusi uutinen oli että vihollismaan koneista hyppäsi laskuvarjolla miehiä alas. Heitä sanottiin desanteiksi, ja desantit tekivät kaiken maailman pahat, olivat naisväen ja lasten kauhuja.

Olimme tulleet ajassa helmikuun puoliväliin, kun eräänä päivänä rupesi tuulemaan, ja keli yltyi myrskyksi. Eikä jäänyt pakkasherrakaan huonommaksi, kirsti tunti tunnilta otettaan. Olihan ilma, ja tällaisella ilmalla desantit oli liikkeellä, olimme sinä iltana siinä uskossa.

Yö kului normaalisti, aamulla oli tyynä ja rauha maassa. Talon karjakkoneiton meni navettatöilleen. Mentyään navetan kyljessä olevasta heinälados-ta ottamaan heiniä, niin siitä kasasta se nousi pystyy – ja voiko parempaa taivaan lahjaa enää olla kuin toisella sivuseinällä oli miehen mentävä aukko. Hyppäsi siitä takapihalle ja karkuun. Jos oli desantilla kiire karkuun, niin jalat alleen sai karjakkokin. Juostuaan elämänsä nopeinta pikamatkaa tyttö tuli sydän läpättäen sisälle ilmoittamaan suuren uutisen. Nyt se desantti oli heinäkasassa, ja karkuun lähti tulisella kii-reellä! Tuntomerkit jäivät ottamatta.

Helmikuun hämärä vaihtui kirkkaaksi päiväksi, ja menin tarkastamaan, min-kälaiset jäljet desantti lumihankeen jät-ti. Ne olivat ison ilveksen jäljet, joten tämä desantti oli nelijalkainen ja ilman asetta. Voiko jännitysnäytelmä tämän paremmin päättyä?

Karjakko oli 22-vuotias, Evijärveltä kotoisin olevan neiton.

Eemil Merjaniemi

Ortodoksille pääsiäinen on vuoden tärkein juhla

Hiljaisuuden retriitti. Kun on yksin, niin silloin saa ajatella. Ei huoli puhua toisista hyvää eikä pahaa. Se on minulle hiljaisuuden retriitti.

Vietän pääsiäistäni yksin kotosalla. Yksin olemisesta en ole lainkaan pahoillani, päinvastoin. Jokainen yksinäinen viettää pääsiäistä omassa sydämessään. Kun aikaa on yllin kyllin, niin silloin on pakko pohtia ylösnousemussanomaa.

Yksi uskonto ei ole sen kummempi kuin toinenkaan. Paremmuudesta on turha kinastella, kun päämäärä on kumminkin sama.

Pääsiäinen alkoi lapsuudessani, laskeaisesta seitsemän viikkoa kestäväällä paastolla. Sen ajan traditiot ovat jääneet aikojen kuluessa taka-alalle. Pääsiäispaaston aikana ei pienelle lapsellekaan saanut antaa maitoa. Liha ja voi olivat myös kiellettyjä. Mitenkähän se on tänä päivänä, mahtavatko papitkaan enää paastota? Parikymmentä vuotta taaksepäin yritin kerran paastota, mutta ei siitä mitään tullut. Kahden päivän ajan olivat pääsiäisen tapahtumat kyllä kirkkaasti mielessä, koska koko ajan oli niin nälkä. Mutta niinhän sitä sanotaan, että kärsimys jalostaa, tekee vahvaksi. Sodan jälkeiset vuodet olivat koettelemus, lähes ainaista paastoa. Koskaan en ole ollut lähempänä Jumalaa, kuin noina vaikeina vuosina. Ei ollut mitään muuta, mihin turvautua. Jälkeenpäin on kuitenkin tuntunut siltä, että ne olivat elämäni kirkkainta aikaa.

Älä pilkkaa sitä, mikä toiselle on pyhää!

Tiedän omasta kokemuksestani, mitä se on kun uskonnon takia pilkataan. Ennen sotia tuli pääsiäisyön palvelukseen Palkealan kirkkoon joukko luterilaisia miehiä. Kun kelloja soitettiin iloisesti kirkkoväen uskontunnustuksen kunniaksi, pisti yksi pojista tanssiksi. Poika joutui käräjille jumalanpilkasta, minä

Tämä on Viljo Lampun, luterilainen Riiskasta, ja Anna os. Lahtisen, ortodoksi Vaskelasta, kihlakuva v. 1934. Heidät vihittiin Palkealan kirkossa (kuvassa) 9.5.1935.

jouduin todistamaan häntä vastaan. Poika sai kolme kuukautta vankeutta. Tapasin hänet jälkeenpäin, mutta ei hän ollut minulle vihainen.

Kerran taas tosinuskovat tekivät pilkkakuvaelman pitkäperjantain jumalanpalveluksesta, jossa Kristus vertauskuvallisesti kannetaan hautaan. Kristus näytelty poika kuoli siihen lavetille. Hautajaisissa pappi sanoikin, ettei sitä pidä pilkata, mikä on toiselle pyhää. Tätä tapausta ihmeteltiin pitkään.

Eipä silti, etteivätkö ”oikeauskoiset” olisi puoliaan pitäneet. Ja lopulta sitten mentiin keskenämme naimisiin.

Evakko ei unohda koskaan ensimmäistä pääsiäistä ”vieraalla maalla” Pitkäperjantai oli tuskallinen. Ei ollut kotia, ei kirkkoa, mihin mennä, ei mitään. Kaikki se oli menetetty. Mutta olivathan pienet, terveet lapset! Evakkona jouduin kiertämään neljän lapseni kanssa monet paikkannut. Missään niis-

sä ei ollut kirkkoa tai rukoushuonetta, jossa olisi voinut käydä ortodoksisessa jumalanpalveluksessa. Kaipaus oli niin suuri, että rukoilin usein polvillani, kun kuuntelin jumalanpalvelusta radiosta. Tunnelma oli herkkä, kun 20 vuoden tauon jälkeen pääsi jälleen omaan kirkkoon Turussa. Kuin lapsi olisi äidin syliin palannut, kyyneleitä vaan vuodatin. Kirkkoon meneminen tuntui niin ihanalta. Aivan kuin lapsuudessa kesäisenä sunnuntaiaamuna, jolloin paljain jaloin kuljimme hiekkakan-gasta pitkin Palkealan kirkkoon.

Nykyään kuuntelen pääsiäisyön jumalanpalveluksen radiosta tai televisiosta.

Metsäpirtin Vaskelan pääsiäiseen kuului virpominen virpolauvantaina. Virpovitsoiksi valittiin kaksi- tai kolmihaaraisia pajunoksia. Ne koristeltiin sanomalehdistä tai voipaperista leikatuilla röyhelöillä ja tarkoitusta varten säätetyillä karamellipapereilla.

Jo etukäteen mietitiin, millä vitsalla

virvotaan kotiväki, millä kummit, ja mikä virpoluku luettiin kenellekin. Sitten pääsiäislauantaina käytiin ajamassa kuosti, se saattoi olla karamellia, kananmuna tai jotain muuta hyvää.

Pääsiäiseksi tehtiin pääsiäisliekku. Se laitettiin lapsille tuvan kurkihirteen tai lämpimällä ilmalla ulos, useimmiten kujan tai heinäsuojaan. Koko kylän lapset kävivät toisissaan kokeilemassa liekkuja. Yhdessä liekuttiin ja laulettiin.

Oheisen runon ensi säe tuli minulle unessa kiirastorstaiyönä. Heräsin siihen, kun venheeni pysähtyi kylän Sotkuvalkamaan.

Toistin säkeen muutaman kerran ja nousin kirjoittamaan sen paperille. Näin tulkitsen kaipaukseni pitkäperjantain palvelukseen kotikirkkooni.

Anna Lamppu

Metsäpirtin Vaskelasta,
muistelut vuodelta 1988.

Äidin arkistoa penkoi tytär
Maire Saarinen.

Anna Lampun ortodoksisen ristin laattassa on myös Viljo Lampun tiedot ja sen juurella luterilainen muistoristi. Viljo on haudattu Sakkolaan.

Pyhät matkat

Alas virtaa pitkin sousin
vieri venheeni lipuen,
minä muistojen maahan nousin
nousin rannalle lapsuuden.

Koski vaahtosi vapaana vielä
laski laulaen Laatokkaan,
näin kylän kummullaan siellä
tunsin jokaisen asukkaan.

Minä muistojen venheellä sousin
pyhät matkat mielessäin,
pitkäperjantai-päivä nousi
kotikirkkoni suojaan jäin.

Kuinka selvästi tunsin siellä
tuskat kärsivän Jeesuksen,
kuulin Marian valitusveisun
miekan viiltämän sydämen.

Minun tähteni tämäkö kaikki
tämä rakkaus rajaton,
minun tähteni Jeesusko Sulle
sydän rinnassain Golgatas on?

Vaan iloksi itku vaihtui
ylösnousemus-sanomaan,
Kristus kuolollaan kuoleman voitti
ylös nousi haudastaan.

Tätä riemua kirkonkellot
nyt tornissaan heläjä,
ja ihmiset toisiansa
näin sanoen tervehtää:

”Kristus nousi kuolleista”
”Totisesti nousi”

Anna Lamppu

Muistat sie viel Keski-Vuoksi -lehteä?

Lehti oli Äyräpään, Muolaan, Heinjoen, Valkjärven, Vuokselan ja Vuoksenrannan paikallislehti Lehti ilmestyi 27.10.1928 – 8.12.1939 välisenä aikana viikoittain.

Todella mielenkiintoisia aiheita pitäjien tapahtumista.

Vuosikerrat ovat tallennettu kolmelle mikrofilmille ja ovat saatavissa muun muassa Helsingin Yliopistolta kauko-lainauksena.

Jos lehti on tuttu sinulle, toivoisin yhteydenottoa ja lukijapalautetta.

Seurakuntapalstalta löysin mm. eräästä lehdestä vanhempien kuulutukset ja vihkimisilmoitukset.

Lukuterveisin

Taisto Virkki

Lehdessä olleita ilmoituksia pääsiäisen aikaan 1937

VUOKSELA srk.

4. ahtisaarna palmusunnuntaina.

NKY:n hartaushetki Marianpäivänä

Alholan koululla klo 15.

Herran pyhä ehtoollinen kiirastorstaina klo 17,30.

Kirkonkokous kirkossa palmusunnuntaina jumalanpalveluksen jälkeen.

NKY:n johtokunnan kokous Marianpäivänä Alholan Koululla pidettävän hartaushetken yhteydessä.

V i r k k i l ä n kyläosaston lotat järjestävät ohjelmallisen iltaman

Virkkilän ns:n talossa pääsiäismaanantaina 1937 klo 19. Tanssia.

Tervetuloa

Ehditte vielä oikein hyvin piipahtaa ostamassa pääsiäisherkuja
MÄMMIÄ

MUNIA y.m.

Lajirikkaasta ja nopeasti uusiintuvasta varastostamme.

T:mi Edv. Ryypön perill.

Hauskat pääsiäistanssiaisat

Toimeenpanee **PÖLLÄKKÄLÄN KYLÄN VPK** talossaan sunnuntaina 28. päivänä 1937 klo 18 – 24.

Liput 3 mk, vaatesäiliö 2 mk.

HUOM! Liukas lattia. Värivalaistus. Soittaa 3-miehinen orkesteri.

Tervetuloa!

Toimikunta

Kuvan- tunnistamis- kilpailu

Kotiseutumatkamme Vuokselaan 26.-29.7.2007 teemana on Vuoksen virta – kotirannat rakkaat siellä.

Oheisissa kuvissa virtaa Vuoksi. Olen katsellut maisemia toukokuussa 2005 kameran takaa ollessani retkellä Kanaksella Veikko Juvosen kanssa. Veka

on täten jäävi osallistumaan kilpailuun!

Kokeilkaapa onneanne; ensimmäisenä kuvan tunnistaneelle palkintona Vuoksela -postikorttisarja sisältäen 8 erilaista postikorttia.

Vastaukset hyväksytään vain ilmoittamalla p. 0400 576 722 Taisto Virkki.

KOTISEUTUMATKA Vuokselaan 26.–29.7.2007

Vuoksela-Seura ry:n edustaja
Taisto Virkki mukana matkalla

Vuoksen virta -
kotirannat rakkaat siellä

MATKAOHJELMA

1. päivä

Bussimatka oheisen reitin mukaan Viipuriin ja edelleen Sakkolan Kiviniemeen. Majoittuminen Lomakylä Green Villageen ja illallinen.

2. päivä

Aamiaisen jälkeen kotikyläkiertä bussilla Vuokselaan minne päästään. Paikallistakseja tilattavissa lisämaksusta. Koko päivä varattu omavalintaiseen matkailuun. Illallinen Green Villagessa.

3. päivä

Aamiaisen jälkeen meno Sakkola-juhlaan

10.00 Juhlahuonepalvelus

Sakkolan kirkonmäellä

12.00 Kirkkokahvit

hotelli Losevossa

13.00 PÄÄJUHLA

hotelli Losevon alueella

Illallinen Green Villagessa.

Mahdollisuus osallistua iltatilaisuuteen Vuoksen rannalla hotelli Losevossa.

4. päivä

Aamiaisen jälkeen bussimatka Viipuriin kautta Suomeen.

Hinta: 378 €/hlö

HINTAAN SISÄLTYY:

- matkatoimiston mukaiset kuljetukset
- majoitus Green Villagessa uudessa ja vanhassa hotellissa
- matkatoimiston mukaiset retket ja tutustumiskäynnit
- matkatoimiston mukaiset ruokailut
- matkatoimiston palvelut koko matkan ajan
- ryhmäviisumi ja paikallinen matkustajavakuutus
- alle 81-vuotiailla Suomeen karsaailaileille (vain hoitokulut)
- pääsymaksu kaikkien Sakkola-juhlien tilaisuuksiin ja kahvitarjoilu 28.7. Losevossa

LISÄMAKSUSTA

- yhden hengen huone
- viisumin pikakäteismaksu
- retket paikallisilla takseilla 24 €/auto/henkilö (sis. taksimaksu)
- mahdollinen polttoainelisämaksu

LISÄTIETOJA JA VARAUKSET

Taisto Virkki, puh. 0400 576 722 tai 03 363 1750
taisto.virkki@luukku.com
tai LomaLinja 03 3140 3310

Bussilaitakataulu

05.00	Tampere, linja-autoasema
05.30	Valkeakoski, linja-autoasema
05.50	Hattula
06.20	Hämeenlinna, Wetterhovin pysäkki
07.00	Tammela, Hakkapeliittapatsas
07.20	Forssa, tilausvuoropysäkki
08.45	Helsinki, Kiasma
09.10	Porvoo, linja-autoasema
12.10	Lappeenranta, Matkakeskus
13.40	Nuijamaa, raja-asema
17.30	Sakkola

LomaLinja

Alikkaantienkatu 26, 35189 Tampere
puh. (03) 3140 3310, 3140 3308
lomalinja@lomalinja.fi, www.lomalinja.fi

Vuokselan kuulumiset

Seuran toiminnan voimavarat ovat alkuvuoden ajan kohdistuneet lähes kokonaisuudessaan Sotiemme Vuoksela -matrikkeliyöhön. Tämän lehden ilmestyessä teokseen tarjolla olevat aineistotekstit ja laaja kuvamateriaali on saatu tallennettua sähköiseen muotoon. Etu- ja takakansien sisältö on muotoutunut valmiiksi, mutta julkistamme teoksen kokonaisuudessaan yhdellä kertaa. Edessä on vielä sisällön hiominen ja ryhmittely, taittovaihe, oikovedoksen tarkistaminen ja vasta sitten vihreän valon antaminen kirjapainon koneille. Toivomme teoksen olevan valmis, kun tuleva kesä on kauneimmillaan.

Vuoksela-Seuran hallitus kokoontui 24.3.2007. Koska tämä lehti meni painoon jo ennen sitä, kerromme tulevan vuoden akteista tarkemmin seuran jäsenistölle jäsentiedotteella sekä myöskin seuraavassa lehdessä.

Kotiseutumatka Vuokselaan on tarjolla 26.-29.7.2007. Matkasta on muualla lehdessä tarkemmat tiedot. Yövyimme Sakkolan Green Villagessa eli toivomme saavamme matkaseuraa myös naapuripitäjiemme matkalaisista.

Korjaus viime numeron tekstiin sivulla 21 ”Vuokselalaiset tapasivat hämähäkissä joulun aikaan”.

Kuvien vieressä oleva teksti jäi kirjoittajalta puolittiehen. Oikea teksti piti olla varsinaisen tekstin lopussa oheisena; Illan juontaja aina vuoteen 2005 oli vuosien ajan Väinö Ryyppö.

Taisto Virkki

**PITÄJÄMME
INTERNETISSÄ**

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

www.vuoksela-seura.fi

**SUVANNON
SEUTU
50 VUOTTA**

Tilaa oma
pitäjälehtesi!
puh. 040 730 2622

Vuokselan Maamiesseuran jäseniä retkellä Viipurissa 1935. Tunnistaako joku henkilöitä?

Vuokselan maamiesseuran tekemisiä vuodelta 1935

Vuosi 1935 oli Vuokselan maamiesseuran 19. toimintavuosi. Sääolosuhteet eivät kertomusvuotena olleet mitenkään edulliset. Jo edellisenä syksynä sulaan maahan satanut lumi antoi aiheen epäillä syysviljojen menettämistä, eikä tässä erehdytty. Harvassa olivat kuhilaat leikkuuajana ruispelloilla. Talvi oli ollut harvinaisen leuto ja vähäluminen ja kevät-kynnot saatiin toimitettua vasta toukokuun puolivälin paikkeilla.

Kesäkuulla saatiin lämmintä ja poutaa. Heinänteko aikaan alkoi sateinen kausi, jota kesti melkein talventuloon asti. Työt tehtiin hyvin vaikeissa olosuhteissa. Sadosta saatiin runsas, mutta laadultaan heikko. Lisäksi kasvitaudit heikensivät sadon määrää. Homesienet, varsinkin punahome, aiheutti kauralle alhaisen itävyyden sekä eläinten käyttöön sopimattomaksi.

Vuokselan maamiesseura toimii koko kunnan alueella. Seuran jäsenmäärä oli kertomusvuoden lopussa 195, joista

”Kertomusvuoden aikana tehtiin seuran alueelle 28 tilalle uudisviljelyssuunnitelma.”

naisia oli 21. Jäsenmaksun suuruus oli perheen päämieheltä 5 markkaa ja muilta perheen jäseniltä 3 markkaa.

Johtokunnan muodostivat kuusi jäsentä: puheenjohtajana Matti Romu Uudestakylästä, varapuheenjohtajana Arvi Joronen Virkkilästä sekä muina jäseninä Matta Varvas ja Väinö Karonen Kuninkaanrististä, Eemil Virkki Virkkilästä ja Vihtori Turkki Päiväkivestä.

Seuran sihteerinä ja rahastonhoitajana on toiminut Heikki Äikäs Uudestakylästä.

Maatalousneuvojana on toiminut maatalousteknikko Mikko Kiuru koko-

päiväisenä työntekijänä ja hänen apunaan eri koulupiireistä seuraavat 9 henkilöä. Uudessakylässä Aleksanteri Väisänen ja Aarne Jääskeläinen, Virkkilässä Viljo Ryyppö, Kuninkaanristissä Paavo Kinanen, Kontulassa Väinö Käppi, Räihärannassa Arvid Tukia, Noisniemessä Toivo Seppänen, Päiväkivessä Mikko Liski, Alholassa Antti Haakana ja Hirvisaaressa Aleks Haakana.

Yleisiä kokouksia oli kaksi; vuosikokous 15. päivänä maaliskuuta Tahvo Pärssisellä Kuninkaanristissä ja syyskokous 21. päivänä marraskuuta Kunnantalolla Lammasniemessä. Kokouksissa oli myös esitelmiä, joiden perustella käytiin keskustelua.

Johtokunta oli kokoontunut viisi kertaa. Joustavuutta löytyi kiireellisten asioiden käsittelemiseksi ja niistä tekivät päätökset puheenjohtaja, sihteeri ja maatalousneuvoja.

Viipurin läänin Maanviljelysseuran avustamana pidettiin maamiespäivät Matti Romulla Uudessakylässä.

Kunnan alueella järjestettiin vuoden aikana kuudet kurssit. Konekurssit Virkkilässä osanottajia 39, idätyskurssija Uudessakylässä osanottajia 14, Hirvisaassa osanottajia 14, Kuninkaanrississä osanottajia 17 ja Virkkilässä osanottajia 10.

Kilpa-ajot toimeenpantiin 5. päivänä tammikuuta kirkkorannan luona Pikku-Vuoksen puolella 25 kilpailijan voimin.

Syksyllä pidettiin työmestaruuskilpailut kynnessä ja ojankaivuussa mv. Juho Paavilaisen pellolla Kuninkaanrississä. Osanottajia oli kynnessä 4 ja ojan kaivuussa 2. Palkintoja jaettiin kaikissa kilpailuissa yhteensä 16 kpl raha-arvossa yhteensä 660 markkaa.

Työmestaruuskilpailujen päättäjäisiksi järjestettiin syysjuhla Kontulan nuorisoseuran talolla. Samassa yhteydessä jaettiin palkinnot työmestaruuskilpailusta sekä Itäisen Kannaksen maatalousnäyttelystä saadut palkinnot.

Kertomusvuoden aikana tehtiin seuran alueelle 28 tilalle uudisviljelyssuunnitelma.

Seuran toimesta on levitetty ”Maa”-lehteä ja ”Maaseudun Tulevaisuus”-lehteä. Sanomalehtikirjoituksia seuran toiminnasta on lähetetty paikkakunnalle enimmin leviäviin lehtiin Keski-Vuokseen, Maakansaan ja Käkisalmen Sanomiin.

Kasvitautilien torjumisessa järjestettiin peittauskurssit Virkkilässä, sekä seuran neuvoja suoritti neuvontaa myös jäsenten kotona sitä haluaville. Seuralla oli oma puutarharuisku. Seuran toimesta suoritettiin tuholaistorjuntaa hedelmätarhoissa useampaan otteeseen 54 eri tilalla.

Toimintansa tukemiseksi maamiesseura oli saanut avustuksia muun muassa Vuokselan kunnalta 5000 markkaa, Ruunuvallan osuuskassalta 500 markkaa, Manttaalikunnalta 500 markkaa, Sakkolan Osuuskaupalta 400 markkaa, Virkkilän Osuuskassalta 300 markkaa, Vuoksela osuuskaupalta 150 markkaa ja Vuoksela osuuskassalta 150 markkaa.

Itäisen Kannaksen toimikunnalle saatiin jaettavaksi myös huomattava summa maatalousnäyttelyn lahja- ja kunnia-palkintoina. Lahjoittajina olivat edellä mainittujen lisäksi alueen yksityisyrittäjiä.

Taisto Virkki

Kevät keikkuen tulevi

Sananlaskuihin ja sanontoihin tutustuminen johtaa usein mietiskelyyn, mitä ne loppujen lopuksi tarkoittavat. Toisinaan niiden sisältö tuntuu itsestään selvältä, niinhän se on kun oikein asiaa ajattelee. Selityksiä lieene melkein yhtä monta kuin selittäjiäkin. Keikkumisesta tulee mieleen ensimmäisenä keväinen muuttolintu västäräkki, joka ilmestyy keväisin pihapiiriin pyrstö keikkuen. Toisaalta pukeutumiseen kiinnitetään huomiota varsinkin jos halutaan olla muotitietoisia tai muuten vaan jonkun asian puolestapuhujia oman pukeutuksen kautta. Erikoisuus herättää huomiota, puhuttaa ja jää toisinaan elämään vuosikymmenien ajaksi. Moni meistä muistaa poikien golf-housut, naisten saumalliset nylonsukat tai vaikkapa puuhkat naisten talvitakkien kauluksina.

Tutustuminen perinteiseen vanhaan almanakkaan ja siellä oleviin merkintöihin on ainakin minulle ollut hyvin mystinen juttu. Ihmettelin nuorena poikana kerran, kun vanhahko mies, tietysti vuokselalainen, istui keinustuolissa ja avatun almanakan sivuilta hän ennusti lähiviikkojen säätä. Jäi jutustelusta, että erilaisia taivaankappaleiden nimiä mainittiin ja niiden asennoista toisiinsa nähden oli kyse. Hän oli varma sanomastaan, jopa niin vakuuttavasti hän sen kertoi, että minä uskoisin siihen. Vieläköhän näitä sääennusteen taitajia löytyy tänä päivänä.

Kevätpäivantasaus on juuri takana-päin, ja silloinhan yö ja päivä ovat yhtä pitkät.

Jos määrittelyillä jatketaan, niin pääsiäispäivä ajoittuu kevätpäivän tasauksen jälkeisen täydenkuun jälkeiseen sunnuntaihin. Joidenkin lähteiden mukaan suomen kieleen pääsiäissana on tullut Mikael Agricolan keksimänä tarkoittaen paastosta pääsemistä. Kullakin uskontokunnalla on omat tietyt pääsiäisenäikaan liittyvät tavat ja perinteet käytössä.

Perinteinen suomalaisten pääsiäisruoka on ollut mämmi. Mämmiastian nimenä rove on tunnettu. Se tehtiin ennen vanhaan tuohesta, mutta nykyään malli on samantyyppinen, mutta aines nykyaikainen pahvinen tuote. Mämmin maku on jäänyt itselleni mieleen lapsuudesta, kun kotonani 1950-luvulla tuli kylään tuttu perhe kotoisin Virkkilän kylästä. Äiti oli tehnyt leivinuunissa mämmiä, jota nautittiin sirottelemalla karkeaa hienosokeria pintaan ja kaatamalla oikeaa kotona lypettyä lehmänmaitoa päälle. Taisi siinä olla myös kermaakin tarjolla.

Kirkollisista pyhistä joulun jälkeen pääsiäiseen liittyvät palmusunnuntai, kiirastorstai ja kaksi pääsiäispyhää oli pikkupojasta toisaalta hauskoja aikoja ja toisaalta kovin pitkästyttävää aikaa. Sai riehakoida, mutta piti olla myös paikoillaan hiljaa ainakin meillä kotona. Tutkiessani viime vuosisadan alkuvuosikymmenien tapaa elää, niin kaksijakoista elämää silloinkin elettiin. Kirkolliset toimitukset pitivät jalat maassa ja harras uskonnollinen ilmapiiri ohjasi seurakuntalaisten elämää. Pyhien jälkeen Vuokselassa kuten naapuripitäjienkin puolella oli monenlaista tilaisuutta tarjolla. Oli näytelmiä ja iltamia lottien, nuorisoseurojen, VPK:n tai muun yhdistyksen järjestäminä.

Ne olivat aikoja, jotka ovat jääneet pysyvästi mieleen.

Yhdelle sanonnalle en ole oikein keksinyt selitystä enkä kytkentää pääsiäiseen.

Jos sinulle sanotaan; olet aika mäm-mikoura – mitä itse ajattelet siinä tilanteessa?

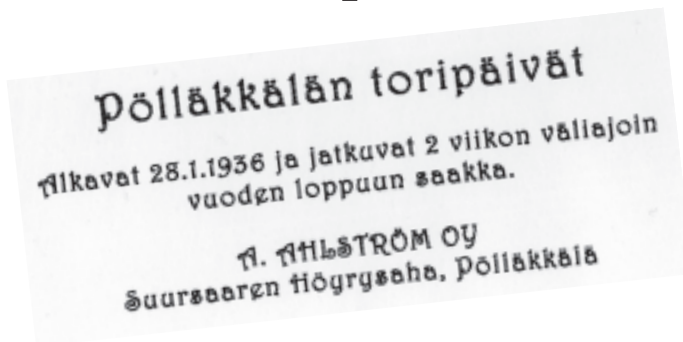
Muuttolinnot ovat tulleet kottaraisten ilmestyessä Tampereelle talvisodan päättymispäivänä 13.3. Aikaisemmin kuin monena edellisenä vuotena. Heiläkin on polte palata entisille kotikonnuille, heti kun se on mahdollista!

Taisto Virkki

Pääsiäistä. Sammalein koristeltu munanmuotoinen kivi kevätpuron penkalla Tammelassa 17.3.2007.

Wanhat tapahtumat - muistat sie jottai?

Viime numerossa olleet kaksi kuvaa saivat jälleen selityksen, kuten alla näkyy. Kiitos tunnistajista.

Tällä kertaa muistelemme kahta tapahtumaa: Pölläkkälän toripäiviä ja hevosmyyntipäiviä Viipurissa.

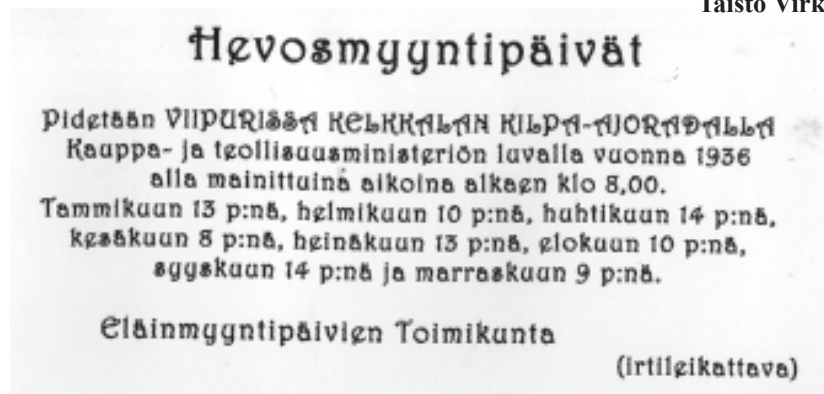
Enoni Matti Viljam Selonen, joka viime numerossa sivulla 19 esiintyi reki-kauppiaana Viipurissa, oli myös ahkera markkinoilla kävijä. Hevonen puuttuu kuvasta, lieneekö jo sen saanut myytyä? Aina kuolemaansa asti hän mielel-

lään kertoi tarinoita hevoskaupoistaan ja halusi esitellä hevosiaan ja minä otin valokuvia.

Pölläkkälän toripäivät ja hevosmyyntipäivät eri markkinapaikoilla lähikunnissa lienevät olleet hyvin suosittuja.

Nyt vaan muistelemaan ja kirjaamaan ylös kokemuksia. Näin vuosikymmenien jälkeen pienet kolttoisetkin jo voi kertoa muille! Valokuvat kiinnostavat myös.

Taisto Virkki

Vuokselan vanhoille kuville löytyi selitys

Vuoksela-Seuran puheenjohtaja Taisto Virkki iloitsee, että edellisessä Suvannon Seudussa julkaistut vanhat kuvat saivat selityksensä.

– Kansikuvan verstaassa istuvan miehen pojan tyttäret asuvat, toinen Tampereella ja toinen Viialassa. Sain kuvan johdosta viisi soittoa.

– Itseltänikin löytyy lapsuuskodistani verstaan miehen pojan Tuomas Ronnun tekemä puinen vaakatasossa toimiva kirnu. Kirnu on Virkin Virkkeiden-sivulla olleen kuvan oikeassa alakulmassa. Sain selityksen sillekin näin mutkan kautta.

Sisäsivun kuvasta soitteli 89-vuotias entinen lotta Hämeenlinnasta. Saatu taustatieto kuvalle on seuraavanlainen:

Talvisodan päätyttyä 13.3.1940 lähti kyseinen vuokselalaisryhmä, Vuokselan is-komppania sekä lotat, evakkomatkalle kulkuvälineinään hevosia rekineen ja henkilöauto.

Matka Vuokselaista hevosrekikyö-

lä päättyi Joroisille noin 250 kilometrin päähän. Majoitus siellä oli karjanhoitokoululla ja siellä viivytettiin n. parisen viikkoa. Ennen lähtöä pidettiin lähtöjuhla, jossa juhlapuheen piti kansanedustaja Kaasalainen. Juhlan jälkeen otettiin kyseinen kuva ulkona. Kuvassa lotta Kerttu Lemmetty istuu oikeassa reunassa. Vasemmassa reunassa on Antti E. Haikarinen, sk-komppanianpäällikkö, Vuokselan kirkkoherra, sekä Väinö Virkki ja Paavo Kinanen.

– Kuvassa on Kertun muistikuvan mukaan lotat Elsa Hyytiäinen, Kerttu Virkki, Elsa Raaska, Martta Liski, Martta Karonen, Helmi Kuhanen, kahta nimeä Kerttu ei muistanut. Järjestystä hän ei pystynyt sanomaan. Kuva on ollut häneltä kateissa vuosikymmenet ja nyt hän ilahutui suuresti näkemästään.

Lisämainintana tunnistaja kertoi, että osa porukasta sairastui mahatautiin, kun ruoka tuotiin heille pesemättömällä tonkalla. Juhlan jälkeen lottaryhmä haajautui ja kukin lähti kohti tuntematon-

ta etsimään sukulaisiaan.

Ryhmän matkasta tulee matrikkeliimme muunmusa seuraavaa tekstiä :

Komppania määrättiin valmistautumaan pitkälle marssille ja ottamaan mukaan aseet ja ammuksiset sekä kaikki valtion tavarat. Poltta ei saanut eikä tuhota mitään. Ilta-auriongon laskiessa komppania järjestäytyi marssille. Komppanian piti olla maaliskuun 14 päivänä 1940 viimeistään klo 5 Räisälän Siirlahdessa. Hevoset ja kuormasto edessä, miehet suksilla sen jäljessä ja viimeisenä päällikkö hevosellaan.

Auto kulki vääpelin kanssa edessä majoitusta tiedustelemassa. Sinne jäi Vuoksela kirkkoineen ja pappiloineen, koteineen ja järvenselkineen. Se oli surullinen marssi. Ei siinä paljon puhuttu, mutta ajateltiin sitä enemmän.

Monen päivämarssin jälkeen saavutettiin Joroisiin ja majoituttiin siellä Karjalatoukoulun. Huhtikuussa siirryttiin Pieksämäelle ja komppania hajotettiin eri yksiköihin osan miehistä päästessä koitiin.

Lotta-toimintaa Vuokselassa

Lotta Svärd-yhdistyksen Vuokselan paikallisosaston perustava kokous pidettiin Virkkilässä syyskuun 20 päivänä 1920. Perustajajäseniä olivat mm: Elina Käppi, Hilma Pusa, Alma Karonen, Rauha Lamppu ja sairaanhoitaja Nanny Iinatti. Hänestä tuli paikallisosaston ensimmäinen puheenjohtaja.

Hänen jälkeensä puheenjohtajina ovat toimineet mm: Rauha Käppi, Helena Komonen, Aino Lamppu, Martta Karonen ja Esteri Karonen. Paikallisosaston toimialue käsitti koko pitäjän, mutta varsinkin alkuvuosina lottatyö keskittyi pääasiassa Ruununvallan puolelle. Ruununvallaksi kutsuttiin vanhastaan niitä kyliä, jotka oli siirretty Sakkolan pitäjästä Vuokselaan eli Noisniemi, Räihäranta ja Kuninkaanristi. Vuonna 1934 Virkkilään perustettiin oma kyläosasto, joka käsitti myös Päiväkiiven, Uudenkylän, Hirvisaaren ja Alholan kylät. Tyttötyö aloitettiin vuonna 1935.

Lotat avustivat monin tavoin suojeluskunnan toimintaa. Varoja hankittiin järjestämällä joko omin voimin tai suojeluskunnan kanssa juhlia ja iltamia.

Lotat pitivät huolen myös sankarihautojen hoidosta. Koulutus tapahtui lottapiirin järjestämillä kursseilla. Kuninkaanristin koululla järjestettiin mm. kaksiviikkoiset muonitus- ja lääkintäjaoston iltakurssit. Ennen talvisotaa olivat monet lotat ilmavalvonta- ja viestikursseilla.

Virkkilän kyläosaston lottien toimintaa

Toimintaan osallistuttiin aktiivisesti ja vuosittainen toiminta perustui etukänteissuunnitelmiin. Vastuut oli jaettu ja jokainen hoiti omat tehtävänsä tunnontarkasti.

Seuraavassa esimerkki vuosikokouksesta, joka pidettiin 14. päivänä tammi-kuuta 1937 Arvi Jorosen talossa. Kokouksen avauksen suoritti osaston puheenjohtaja Ida Joronen. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Martta Koironen, sihteeriksi Aino Ryyppö ja pöytäkirjantarkastajaksi Kerttu Huuhka ja Lyyli Kuhanen.

Osaston sihteeri Nelly Näppinen esitti vuosikertomuksen ja tilit rahastonhoitaja Sylvi Virkki. Vuosikertomuksiin ja tileihin ei ollut huomautettavaa ja ne

hyväksyttiin ja johtokunnalle myönnettiin vastuuvapaus.

Johtokuntaan valittiin varsinaisiksi jäseniksi Iida Joronen, Nelly Näppinen, Lyyli Turkki, Lyyli Kuhanen, Kerttu Huuhka ja Sylvi Virkki, sekä varajäseniksi Martta Liski ja Helvi Savolainen. Tilintarkastajiksi valittiin opettajat Hil-da ja Uuno Tuhkanen sekä varalle Aino ja Reinhold Koironen. Johtokunnan laattima työsuunnitelma hyväksyttiin. Vuokselan suojeluskunnalle myönnettiin tukea 500 markkaa.

Johtokunta valitsi myöhemmin pitämässään kokouksessa puheenjohtajaksi Ida Jorosen, varapuheenjohtajaksi Lyyli Kuhasen, sihteeriksi Nelly Näppisen ja rahastonhoitajaksi Sylvi Virkin. Varastonhoitajaksi valittiin Kerttu Huuhka ja muonituspäälliköksi Sylvi Virkki, varalle Martta Liski.

Lisäksi valittiin eri jaostoilta päälliköt. Tyttöosaston johtajiksi valittiin Sylvi Virkki ja Nelly Näppisen pyydettyä vapautusta tehtävästä, Martta Koironen.

Arkistotiedoista koonnut

Taisto Virkki

Virkkilän tyttöjä ke-säisenä sunnuntaina 1938 Virkkilän kylätien risteyksessä Näppisen talon takana. Kuvassa vas. Jenny Tiinus, Eila Ryyppö, Alli Näppinen, Martta Koironen, Helena Silvennoinen, Ida Joronen ja Kerttu Virkki.

Palokunnista suojeluskunniksi

Sakkolan suojeluskunnat syntyivät 90 vuotta sitten

Yrjö Raaska on kirjoittanut Sakkolan suojeluskunnista kertovan koosteen, josta ohessa lyhennelmä. Vuonna 1913 syntynyt Raaska on kotoisin Sakkolan Petäjärveltä, talvi- ja jatkosotaan osallistunut reservin kapteeni ja kunnallisneuvos. Hän oli 50 vuotta Sakkola-Säätiön (ent. Suvanto-Säätiö) hallituksen puheenjohtaja ja toimii edelleen säätiön hallituksessa.

Suojeluskunnan vilkkuharjoituksissa Yrjö Raaska (vas.) ja Väinö Virolainen.

Suojeluskuntien perustamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 90 vuotta, kun suojeluskunnat perustettiin maan itsenäistymisen aikoihin. Silloin oli jo näkyvissä levottomuuden merkkejä, ja maan tulevaisuudesta huolissaan olleet kansalaiset miettivä keinoja levottomuuksien ehkäisemiseksi.

Syntyivät ensimmäiset palokuntien nimellä toimivat yhdistykset, jotka siten muuttuivat suojeluskunniksi. Toiminta ei rajoittunut pelkästään sotilalliseen puoleen, joka oli tärkein, mutta samalla rakennettiin valtakunnallinen monipuolinen kuntoutusverkko, varsinkin nuorison keskuudessa. Suojeluskunta pyrki kasvattamaan terveitä kansalaisia fyysisesti, ja tietenkin isänmaallinen ajattelutapa oli päämääränä. Sotilaallinen koulutus oli halpa tapa kouluttaa väkeä armeijalle, ja muutenkin suojeluskunta pyrki kasvattamaan jäsenistään vastuuntuntoisia kansalaisia.

Sakkolan suojeluskunnan perustamisesta ja myöhemmästä toiminnasta olen poiminut asioita Viipurin piirin ennen talvisotaa julkaisemasta kirjasta Vainovuosien varrelta, Sakkolan historiasta ja muistakin lähteistä. Oma näkemykseni perustuu muistinvaraisesti 14 vuo-

Suojeluskunnan viestiharjoituksissa Sakkolan Petäjärvellä vuonna 1934.

Petäjäjärven suojeluskuntalaisia 1920-1930-lukujen taiteessa. Kuvasta vasemmalta tunnistettu Viljo Kurikka (toinen vas.) Aarne Kurikka, Uuno Pursiainen, Jalmari Ollikainen, Vilho Sipiläinen, Juho Lemmetti, Heino Kurikka, tunnistamaton, Arvid Lamppu, Aapo Lemmetti, Mikko Korkka ja Toivo Pursiainen. Kuvat Petäjäjärvi-kirjasta.

den aktiiviseen mukana oloon Petäjäjärven kyläosastossa.

Sakkolan suojeluskunnan ja myös Suvannon alueen toiminnasta on paljon jäänyt asioita muistiin. Suojeluskunta toimi apuna esimerkiksi metsäpalojen sammuttamisessa, kadonneiden etsinnässä ja muissa vastaavissa tilanteissa. Kiviniemen markkinoilla oltiin säännöllisesti virkavallan apuna.

Sakkolan suojeluskunta kuului Viipurin piirin Suvannon alueeseen Raudun ja Metsäpirtin suojeluskuntien kanssa. Alueen harjoitukset järjestettiin usein yhteisesti, varsinkin Raudun suojeluskunnan kanssa oli paljon yhteisiä harjoituksia, sillä kuuluimme liikekannallepanon tapahtuessa samaan kokoonpanoon.

Suojeluskuntien synnystä

Vuonna 1917 levottomat huhut alkoi-
vat kulkea eri puolilla maata, mutta Sakkolassa oli melko rauhallista. Petäjäjär-
vellä oli silloin paljon muualta tullutta vä-
keä, rautatien rakentajia asui useissa
taloissa, kun Hiitolan-Raasulin rautatie-
tä rakennettiin. Heidän joukossaan tie-
dettiin olevan punakaartilaisia ja muita
epämääräisiä aineksia. Mitään poikke-
avaa ei kuitenkaan sattunut, paitsi se,
että jotkut kiihkeimmät punakaartilaiset
kävivät lukemassa ruiskuhilaita kylän
pelloilta.

Venäjän vallankumous oli käynnissä,
ja paljon venäläistä sotaväkeä oli maas-

sa. Alettiinkin varautua mahdollisiin
häiriöihin. Huolestuneet kansalaiset
ryhtyivät perustamaan palokuntia, jot-
ka siis olivat alku tuleville suojeluskun-
nille.

Syyskuun 15. päivänä Matti Valko-
sen talossa perustettiin palokunta. Val-
kosen lisäksi paikalla olivat Matti Laa-
manen, Aleksanteri Kosonen, Ville Laa-
manen, Aatu Karvinen ja mahdollisesti
muitakin. Lokakuussa kokoontui 80
miestä Ylä-Suvannon nuorisoseuran
talolle, missä perustettiin suojeluskun-
ta ja päälliköksi valittiin Urho Seitola
sekä kyläosastoille johtajat.

Nyt ryhdyttiin hankkimaan aseita.
Sakkolan kunta myönsi 20 000 markkaa
niiden hankintaan ja Sakkolan Osuus-
kauppa lainasi 10 000. Aseita hankittiin
Pietarista ja salakuljetettiin Suomeen.
Heikki Suokas hoiteli tätä vaarallista
tehtävää. Höyrylaiva Suvanto luovu-
tettiin suojeluskunnan käyttöön.

Levottomuuksien aikaa

Viipurissa puhkesivat levottomuudet
tammikuulla 1918. Seitolalle tuli avun-
pyyntö miesten lähettämiseksi Viipu-
riin. Suuri joukko Sakkolan miehiä lähti
silloin kuuluisalle Venäjänsaaren retkel-
le, ja tästä alkoi Sakkolan miesten osal-
listuminen 1918 tapahtumiin.

Varsinainen suojeluskunta perustet-
tiin 9. syyskuuta, päälliköksi valittiin
Aleksanteri Karonen. 1919 tuli päälli-
köksi Eevert Männikkö, joka hoiti teh-

tävää muutaman vuoden. Hänen jäl-
keen lyhyen aikaa tehtävää hoiti Toivo
Leinonen. 1.2.1922 Matti Valkonen otti
tehtävän vastaan hoitaen sitä talvisota-
taan asti.

Sakkolan suojeluskunnan vahvuus
oli 400 miestä, kannatusjäseniä oli 30.
Viimeisenä paikallispuhallikkonä toimia
Matti Niippa, suojeluskunnan lakkaut-
tamiseen saakka.

Hallituksen joukoiksi suojeluskunnan
oli hyväksytty 21.1.1918.

Sakkolan suojeluskunnan esikuntaan
kuuluvat eri vuosina talvisotaan saak-
ka Toivo Leinonen, Mikko Pekkanen,
Edvart Rämö, Matti Niippa, A. Aalto-
nen, Aapro Viskari, K.A. Tuohinto, Vil-
jami Naskali, Mikko Suurpää, Yrjö Luo-
ma, Jalmari Naskali, Heimo Kurikka,
Väinö Pekkanen ja Ville Kekki.

Sakkolan suojeluskunta omista Sak-
kolan valistustalosta pääosan, Petäjäjär-
ven seurojentalosta puolet. Valtio oli
rakentanut harjoitustalon Kiviniemeen.
Suojeluskunnalla oli ajanmukainen ur-
heilukenttä Kirkonkylässä.

Sakkolan lotat toimivat kaikissa kylä-
osastoissa, joita oli yhdeksän. Poika-
osastoja oli myös useimmissa kyläosas-
toissa.

Yrjö Raaska

Lisää Sakkolan suojeluskuntien ky-
läosastojen toiminnasta seuraavissa
Suvannon Seuduissa.

Pikku Silvian ensimmäinen matka Karjalaan

Olen Silvia Steckiewicz, 3 vuotaa. Pääsin kesällä 2006 matkustamaan Karjalaan. Sanoivat, että juureni löytyvät Sakkolan Haitermaasta ja Petäjärveltä.

Sukulaisiani oli pikkubussillinen ja matkasimme Haitermaahan. Menimme autolla ihan sen järven rantaan saakka, jossa isomummokin oli käynyt uimassa, kun oli lapsi. Sen järven nimi oli Suvanto. En kyllä päässyt siellä uimaan, koska vesi oli kylmää. Hauskaa siellä oli. Sai juosta hiekassa ja sitten vielä setä paistoi makkaraa. Se maistui tosi hyvälle.

Kävimme myös koululla, jossa oli lapsia kesää viettämässä. Lapset olivat oikein mukavia. Tulimme hyvin toimeen keskenämme, vaikka he puhuivat venäjää. Minä puhun suomea ja puolaa, koska isäni on puolalainen. Englantiakin ymmärrän.

Sitten matkustimme kaupunkiin, jossa oli linna. Se oli Käkisalmi. Siellä minä lähdin juoksemaan ja kaaduin. Polviin sattui ja silloin minä vähän itkin. Koko matkalla en muuta kertaa itkenytäkään.

Kotimatalla oli paikoin oikein suuria kuoppia tiessä. Näin hyvin, koska paikani oli ensimmäisessä penkissä. Välillä nousin oikein seisomaan. Totesinkin, että huono tie, hyvä auto.

Tulliin tultaessa satuin nukahtamaan, sillä en ollut päiväunia ottanut. Kyllä se tullimies oli katsonut passiani ja minua ja päästänyt eteenpäin, vaikka minä en saanutkaan silmiäni auki.

Tämä kuva minusta on otettu Viipurinlinnan oven edessä. Poikkesimme siellä äidin kanssa. Olen tässä kuvassa alle 3-vuotias. Nyt olen täyttänyt jo kolme vuotta.

Meillä on Karjalasta paljon kuvia, joita voi katsella. Minusta matka onnistui oikein hyvin. Kyllä ne tädit ja sedät olivat kivoja. Kehuivat, että olin käyttäytynyt ikäisekseni erittäin mallikkaasti.

Koska minulla ei vielä ole valmiuksia kirjoittamiseen, niin tässä on auttanut äitini Saija.

Silvia on Helka Ryypön, o.s. Kuisma Sakkolan Haitermaasta, ja edesmenneen Sakari Ryypön, Sakkolan Petäjärveltä, tyttären tyttär. Silvian vanhemmat ovat Saija ja Mariusz Steckiewicz. Kaikki asuvat Tampereella.

SAKKOLA-JUHLAT SAKKOLASSA
26.-29.7.2007

Hotelli Losevo
Rakennus 5 TÄYNNÄ
Remontoimattomat huoneet ja
Hotelli Dobryj Los PAIKKOJA RAJOITETUSTI

Hotelli Green Village, Sakkola SAIMME LISÄPAIKKOJA

Hotelli Igora, Rautu ja
Hotelli Aquamarin, Pyhäjärvi PAIKKOJA RYHMILLE

TARKEMMAT TIEDOT TOIMISTOSTAMME TAI SUVANNON SEUTU NRO 1

VARAUKSET

LomaLinja Aleksanterinkatu 29, 33100 Tampere
puh. (03) 3140 3310, 3140 3300
lomalinja@lomalinja.fi, www.lomalinja.fi

Palvelumaksu 10€/lasku

Neljän päivän matka SAKKOLAJUHLILLE 26. – 29.7.2007

Tervetuloa kansamme ensi kesänä Sakkola juhlille Karjalaan.
Se on mitä parhain mahdollisuus tutustua omaa, vanhempien tai isovanhempien kotiseutuun ja viettää kesäistä karjalaista kotiseutujuhlaa. Lauantain juhlapäivä alkaa jumalanpalveluksella ja kirkkokahvien jälkeen vietämme pääjuhlaa Vuoksen rannalla. Tuliaisostokset hoituvat mukavasti Viipurin torilla paluupäivänä. Majoitumme korkeatasoisessa **Dachan lomakylässä Suvannon rannalla** Ojaniemessä, jossa on valittavana majoitus hotellissa tai tasokkaissa hirsimökeissä. Toinen majoituspaikkamme on uusi **Dobryj Losin lomakylä Vuoksen rannalla**. Kuljetukset mm. Punkalaitumelta, Vesilahdesta, Lempäälästä, Nokialta, Kangasalta ja Tampereelta. Matkan hintaan sisältyy kuljetukset, majoitus, puolihoito, ryhmäviisumi ja Sakkola- juhlien ohjelma. Mukanamme on myös matkanjohtaja kaikissa busseissa. Ilmoittaudu pikaisesti, paikkoja on rajoitetusti.

Matkan hinta 365 euroa.
Varaukset ja tarkempi matkaohjelma:

 RESVIARIA

Kuninkaankatu 36 A 1
PL 269, 33101 Tampere
Puh. 03 447 7070

info@resviaria.com

 Vesilahden Liikenne

Myllytie 58
37370 Narva
Puh. 03 373 7300,
040 716 6170

info@vesilahdenliikenne.net

Lähde kanssamme Sakkola-juhlille 26.-29.7.2007!

Mahdollisuus
kotikyläkäynteihin 28.7.
Sakkola-juhlata 29.7.
Mahdollisuus ostoksiin meno-ja
paluumatkoilla 26. ja 29.7.
Majoittuminen
Hotelli Dobryj Los / kahden
hengen huoneet.

Hinta: 365 euroa/henkilö.
Hintaan sisältyvät kuljetukset,
majoitus, puolihoito, juhlapäivän
kirkkokahvit, retkikahvit kotiseutu-
retkellä, ryhmäviisumi ja pakollinen
hoitokuluvakuutus Suomen kansa-
laisille, viranomaismaksut sekä
matkanjohtajan palvelut
koko matkan ajan.
Paikkoja on vain 20 kpl,
osa on jo varattu.
Ryhmäviisumia varten
tarvitaan kopio passin
kuvasivusta viimeistään
25.6.2007 mennessä.
Passin tulee olla voimassa
6 kk matkan
päättymisen jälkeen.
Varaukset: Tuija Matikainen
p.040-7452206 tai
Jouni Koivisto p.040-5838579

Kotiseutumatka Pyhäjärvelle 16-19.7.07.

Lähde kanssamme heinäkuussa
Pyhäjärvelle. Mennessä
majoitumme Terijoelle hotelli
Heliokseen, jossa päivällinen ja
aamiainen. 17.7.ajo Musakan
Lomarantaan, missä meillä on
puolihoito. 18.7 kotiseuturetki
juurillemme, Sortanlahti, Yläjärvi,
Ylläppää-Lohijoki,
myös Sakkolan Lohijoki.
Kuljettajana tuttu Hannu Sorvari.
Matkanvetäjänä Laila Innanen
os. Inkinen, jo 10 vuoden koke-
muksella, Ukkosen sukuseuran
matkanvetäjä ja Tampereen Seudun
Vpl Pyhäjärvikerhon puheenjohta-
ja. Tule! Ilmoittaudu
puh. 040-5049135 tai s-postilla
laila.innanen@dnainternet.net

Kauko- Karjalan matka jatkuu

Jatkamme matkailua
Kauko-Karjalassa
Raila Seleniuksen
matkapäiväkirjan opastamana.
Osa IV vie meidät
perille Kargopoliin.

Keskiviikko 12.7.2006 Kenozero – Kargopol

Jussi haki tavaroineen bussilla vizit-keskukseen, jossa aamiainen: pikku bli-nejä, rahkaa, mustikka- ja vadelmahil-loa, kananmuna, mineraalivesi, tee/kahvi sekä konvehteja. Merja meni uimaan ja loput pakkasivat tavaransa autoon. Olga tullut Kargopolista ja hänen opas-tuksellaan sekä Svetan tulkkauksella läksimme kohti Ljadanyn kylää.

Kargopolin alueella on 28 000 asukas-ta, joista puolet asuu kaupungeissa ja puolet maaseudulla kylissä. Kaikkiaan 22 toimivaa kirkkoa ja 2 luostaria 1700-luvulta. Metsiä ja soita; karpalo on alu-eella tärkeä marja. Orlovan, kalastajien kylän ohitse. Järvessä paljon muikkuja.
– Lumme on venäjäksi vesililja.

Tien vieressä puinen kumarrusristi, Kiril ? muistoksi. Välillä tie on päälly-s-tetty, välillä hirveästi pölyävä kuoppai-nen hiekkatie.

Ljadanyn kylä

Ljadany = hylätty pelto; kaskivilje-lyn aikana pelto hylättiin! Kargopolin alueen kuivin paikka. Puudosta tule-van tien varrella noin 37 km Kargopo-lista. Kylässä upea kirkkokokonaisuus ja vanhoja talonpoikaistaloja, aittoja sekä kiertopyöräkaivoja.

Pokrova- Vlasevskaja kirkko, 1761

Herran ilmestymisen kirkko, 5-kupo-linen, 1793

Kellotorni, 1700-luvun lopulta

Kirkon muotona on neliö, jonka pääl-lä kahdeksankulmio ja sen päällä telttä-

katto. Kuusen muoto, vanhojen linno-jen tornien muoto esikuvana? Opas ver-tasi pyramideihin, joista sotilaat saivat energiaa, voimia.

Piispa Nikon kielsi telttakattoiset kir-kot. Piti rakentaa 1, 3- tai 5-kupolisia kirkkoja. Pohjoisilla alueilla telttakattoi-sia rakennettiin vielä senkin jälkeen pit-kään. ”Jumalalle on pitkä matka ylös-päin, tsaarille maata pitkin”. Yleensä pääkirkko rakennettiin telttakattoisek-si.

risaliitti
klassiset pylväät
grilso, portaikko: sisäkatto maalattu
siniseksi ja keltaiset tähdet
trapetsa = esihuone. Nikon kielsi ko-kousten pitämisen trapetsassa ja sen jälkeen tässä kirkossa kokoukset pidet-tiin portaikossa.
kokosnik

Pääkirkko 2. kerroksessa. Neblo l. tai-vas maalattu 1700-luvun alussa. Tuli Bysantista. Temperatekniikka. Neljä tyyppiä: 1. arkkiengkeli ja muut, 2. apos-tolit, 3. sekatyypit (Raamatun tarinoi-ta yms), 4. harvinainen ????. Kirkon ti-laaja teki valinnan millainen.

Kupoli-ikonit

1. taivas (neblo)

Välikattokupolien ikonit: Pohjois-ve-näjän kirkkoissa varsinaisen rukoustan katto on usein leikattu kartion muotoi-nen. Se koostui kiilamuotoisista ikoneis-ta, joiden keskellä oli pyöreä medaljon-ki. Tätä kokonaisuutta kutsuttiin tai-vaaksi. Kristillisten kirkkojen kupoli on yleensäkin taivaan vertauskuva ja myös puukirkoissa välikatto muistutti muo-doltaan kupolia. Sen ikonien sommitte-lu oli tarkoin määritelty.

Medaljonki-aiheita:

Uuden testamentin Pyhä Kolminai-suus

Isyys

Kristus Kaikkivaltias (useimmiten)

Ylimmän osan kiilamuotoiset ikonit olivat kerubeja ja serafeja, jotka muo-dostivat ikään kuin kehän Kaikkivalti-aan ympärille – esitti pyhää liturgiaa ja taivaallista sotajoukkoa; esiintyi esi-isiä, apostoleja, evankelistoja sekä ta-

pahtumakuvia kuten Marian ilmestys tai Ristiinnaulitseminen.

Viime vuosina on löydetty huomatta-va määrä välikattokupolien ikoneja... Ne oli tarkoitettu tarkasteltavaksi etäisyy-den päästä. Luonteenomaista on tyy-pittely ja maalaustavan yksinkertai-suus.

Ikonostaasi

Pohjois-Venäjän puukirkoissa tyypil-lisin ikonostaasi on neljärivinen. Kuva-rivit:

1. paikallis
2. juhla
3. esirukous
4. profeettain

Alin kuvarivi kuvaa sitä, mikä on ko.kirkossa seisoville hengellisesti kaik-kein läheisintä. Jeesus Kristus, Juma-lanäiti -ikonit, kirkon nimikkoikoni, seu-rakunnan erityisesti kunnioitettujen pyhien ikoneita (=paikallisrivi). Kunin-kaanovet ovat keskellä.

Esirukousrivi: keskellä Kristus Kaik-kivaltiaan ikoni (kuvattu usein ankara-na tuomarina; sädehtivässä asussa) Oikealla puolella Jumalanäiti ja vasem-malla puolella Johannes Kastaja (Her-ran edelläkävijä). Deesis l. esirukous. Arkkienkeli Mikael, Gabriel, apostolit.

Profeettain rivi symboloi Vanhan ja Uuden tTestamentin välistä sidettä. Ää-nisen seudulla usein keskellä Jumalan-äiti – Ennusmerkki -ikoni.

Viimeinen tuomio on kirkon länsisei-nällä.

Ljadanyn kylässä on viljelty pellavaa. Koulun opettaja Nadezha Voronstsuki esitteli pellavan muokkausta Pellava-museossa, aitassa koulun vieressä. Sen jälkeen koulun portailla mummokuoro (kansanperinneryhmä Slavutnitsa?) lauloi perinteisiä lauluja. Koulun yhtey-dessä on kotiseutumuseo. Koulu on alakoulu, jossa on alle 10 oppilasta. Ylä-asteen koulu on toisessa kylässä, josta oppilaat tulevat kerhoon tähän kouluun ja silloin oppilaita on yhteensä 18. Ovat keränneet taloista vanhaa esineistöä ja tekstiilejä. Toimii verstaskeskuksena eli valmistavat käsitöitä vanhojen tapojen mukaan. Koululaiset Lasisha ja Dasha esittelivät meille kouluaan ja esineistöä. Seinävaate Elämänpuu, jonka lapset

tehneet narusta, sivuilla neljä vuodenaikaa. Toinen narusta tehty seinävaate: Äiti maa synnyttää elämää (hevoset auringon symboli).

Kutovat kangaspuilla, joista vanhimmat yli 100-vuotiaat. Kutovat vanhojen mallien mukaisia kankaita. Kasvoton nukke, joita ostimme mukaan. Mikä onkaan nukan tarina?

Kankaanpainantaa – indigon sinistä; kyyppiväri, joka värinä tulee esiin vasta hapetuksen seurauksena. Opettajalla päällä ehkä kylän perinnekallin muokaisesti painettu kangas-feresi?

Matka jatkui eteenpäin ja ohitimme mm. Petsikovan, uunien rakentajien kylän; kylässä oli savea. Tie oli päällystetty laatoilla, joiden saumat töysyttelivät ikävästi.

Kargopol 860-vuotias!

”Ulkoilmamuseo” Jumalan selän takana, mutta turvassa kuin herran kukkarossa. ”Äiti Venäjän elävä muinaisjäänne” parin sadan vuoden takaa, kuin suoraan Gogolin ja Tshohovin teosten sivuilta. Vallankumous pyyhkäisi ohi. Lähellä Plesetsk avaruuskapunki ja Severodvinsk ydinsukellusvenetelakka Vienan meren rannalla.

1146 ruhtinas Vjatséslav lepäsi paikalla sotaretkellään tsuudeja vastaan. Vuodelta 1380 aikalaismarkintä. Kargopolilla tuettiin venäläisten valloitusretkiä kohti pohjoisia erämaita. 1478 siirtyi Novgorodin mukana Moskovalle. 1500-luku on kukoistuskauti; Iivana Julman aika. Oli tärkeä etappi Moskovan ja Venäjän tärkeimmän merisataman Argangelin välillä. Kaupungissa oli suolakaupan monopoli. Suolaruhtinainien jäljiltä kaupungissa on 16 kirkkoa. Tulipalo 1765 tuhosi 9 kirkkoa ja 300 taloa. Vienan meren suolan, kalan, talin ja hylkeennahkojen kaupan keskus. Kuihtui kun suolakauppa alkoi siirtyä Argangeliin. Aika pysähtyi Kargopolissa, kun Pietari rakennettiin ja rautatie sekä valtatie Moskovasta Argangeliin tehtiin. Menetti merkityksensä kauppakaupunkina. Rikkaitten kauppiaitten kaupunki.
– tsuudit=valkosilmäiset

Kaupungissa on 12 000 asukasta ja se sijaitsee Onegajoen varrella. Kargopolin nimi tulee suomenkielen sanasta

karhu tai venäläisestä murrenmuokasta ”karg” = varis tai merkityksestä soinen puoli?

Perivenäläiset kirkot kertovat menneisyyden suurista päivistä. Nykyisin yhdeksän kirkkoa – ennen vallankumousta oli 22 kirkkoa. Puukaupungin leima: 1-2-kerroksia puisia taloja on säilynyt jonkin verran. 1700-1900-luvun kauppiastaloja mm. posti, kauppias Serkovin talo.

Vuoden 1765 tulipalon jälkeen arkkitehti Sumaroko Pietarista teki kaupungin uuden asemakaavan suunnitelman. Vanhoja katuja suoritettiin, tehtiin ruutukaava. Entiset kadun nimet säilyivät, esim. Menin kengittämään hevosta -katu. ”Punainen piiri” vallankumouksen jälkeen katuja levennettiin niin, että kauppiaitten puutarhat ja sauna yms. jäivät katujen alle. Nykyisin kaupunkiin saa rakentaa vain kaksikerroksisia taloja. Siksi meilläkin hotellihuoneemme kolmannessa kerroksessa on kattohuone.

Stroganovien suku on täältä kotoisin samoin kuin Alaskan ensimmäinen kuvernööri Aleksandr Baranov, jonka rintapatsas on rannalla tuomiokirkon kohdalla.

Tunnetaan käsityöläisistään, vahva käsityöperinne. Saviastioita sekä perinteisiä savileluja – Kargopolskije igruski – mm. kukkopilli. Kargopolin ympäristössä asustaa Lumimies, josta tulee havaintoja vuosittain.

– lumisihminen = lumimies

Tuomiokirkkoaukion kirkot:

Kristuksen syntymän kirkko (Kristorozdestvenski), 1552-1562; vanhin ja ensimmäinen kivirakennus kaupungissa.

– museo

– yläkirkon 5. krs ikonostaasi 1700-luvulta; kupolissa valtava metallinen käsi pitelee kattokruunua

– Iivana Julma rakennutti/aikana rakennettu

Vuonna 1795 tulipalon jälkeen Katariina II rahoitti tuomiokirkon entisöintiä. Valkeakivinen dolomiittikivistä rakennettu kirkko. Alkujaan pelkkä neliö, johon on myöhemmin rakennettu ”ulokeet” kulmiin sekä portaikko. Filipin portaikko: pyhäinjäännökset yöpyivät matkallaanjohonkin....?

I. kerroksessa oli talvikirkko, johon

mentiin joen puolelta ja II kerroksessa kesäkirkko.

1800-luvulla ei enää pidetty talvipalveluksia suuren kosteuden takia ensimmäisessä kerroksessa. Toimi kirkkona aina 1930-luvulle, jolloin suljettiin. Ikonostaasi palannut paitsi Jeesuksen syntymän ikoni. Erikoista se, että eri artellien mestarit olivat signeeranneet ikonit. Länsiseinällä on säilynyt 1600-luvun fresko: Jeesus ja edelläseisijat? Joulukirkko.

Johannes Kastajan kirkko, 1751

Vvedenskajan kirkko, 1808 (museo, alakerroksessa matkamuseumymälä), Marian temppeliin vienti, johdatus Kellotorni, 1767; rakennettu Katariina Suuren aikana, aukion keskellä. Kiipesimme ylös ja sieltä oli hyvä näköala. Aukion 4. kirkko – jäljellä nykyisin vain kivijalka: Jeesuksen tulo Jerusalemiin – kirkko, jonka vallankumous tuhosi.

Blagovestsenskaja aukion kirkot:

Jumalanäidin ilmestymisen kirkko, 1692 (mestarietes)

Pyhän Nikolaus ihmeidentekijän kirkko, 1700-luku

Jumalanäidin syntymän kirkko, 1680 (toiminnassa oleva)

Erillään:

Ylösousemuksen kirkko, 1600-luvun lopulta; katon aaltoileva siluetti Savvatin ja Zosiman pylväskirkko 1819 Pyhän kolminaisuuden (Troiski) kirkko

Kauppias Visnikovin talo (1805); pojat tuhlasivat omaisuuden. Duuman rakennus vallankumoukseen asti ja siellä oli myös vankilahuoneita. Nykyisin vierastoja. Vieressä matala Lohvin kauppiaan kauppa, joka on aina toiminut kauppana.

Yksityinen käsityöläismuseo ja työpajoja keskustassa sisäpihalla lähellä ravintolaamme.

Bobkit I. savilelut lähes unohdettiin. Tavallinen talonpoikaisnainen Ulyana Gavrilova/ Ulyana Babkina (kuoli 1976) säilytti perinteen. Mestari, ainoa joka sen säilytti – muut menivät sovhoosiin töihin. Hänellä oli traaginen elämä: rakastui poikaan, tuli sota, poika haavoitui vakavasti ja kotiutettiin. Isä kielsi menemään naimisiin pojan kanssa, tapasivat salaa metsissä. Poika kuoli 2

vuoden kuluttua ja Ulyana laittoi elämänsä savilelujen valmistukseen.

Joku sattumalta osti häneltä lelun ja vei sen Moskovaan... savilelun toinen tuleminen alkoi siitä.

Aiheet: elämää, kansansatuja. Kentauri = ”puoli-ihminen”, kaksi hevosta yhdistettynä = symboloi yötä ja päivää, hevonen symboloi aurinkoa, äiti maa, hedelmällisyys, naisenkasvoinen sorsa.

Ruskeat kiiltävät bobkit: polton jälkeen upotetaan kuumaan vehnäkiisseliin.

Yläkerrassa oli Kargopolin ihmeitänäyttely, jotka kaikki olivat yhden ihmisen tekemiä käsitöitä. Nukkemestari mm. variksen (karg) pelto, variksen perhe, Ljoksmajärven kalastajaperhe, talonpojan perhe askareissaan, kiertävä nukketeatteri. Katosta riippui 10 ikuisen hiljaisuuden kalaa (kalaseutua).

– leivottu, paistettu metso = lautasen mallinen pyöreä keväntuloleivos, pakanallista perinnettä. Seinillä indigovärjättyjä kankaita.

Saunino

Sijaitsee noin 5 kilometriä Kargopolista ja siellä on Ioanin Zlatoustin kirkko 1665 sekä kellotorni, johon kiipesimme myös.

Nimi tulee sanasta sauna, lämmin kuiva paikka. Kirkossa on taivaskupoli sisällä. Keskusta rengas/sormus, reunoilla olevat kolmiot = purjeet. Kirkon editse soljui tekajoki, joka on kaivettu lehmiin juottopaikaksi. Harmaakurkien pysähtymispaikka elokuun lopulla.

Takaisin hotellille ja illalliselle läheiseen ravintolaan. Sen jälkeen kävelimme vielä kirkolle, rauniokirkko, kuvaamaan ja sitten takaisin hotellillemme.

Koska siis majoituimme Merjan kanssa 3. kerrokseen eli katon alle, meillä oli jäähdyttävää ilmastointi ja kutsuimme porukan iltaa istumaan meille. Hyvin mahduimme kun ilmastointi toimi!

Kargopolin hotelli oli todella hyvä, aivan uusi. Oppaissa mainittu entinen hotelli oli pienen matkan päässä oleva ravintolarakennus, jossa söimme.

Jatkuu seuraavissa numeroissa.

Kuuluissa Uspenskin luostari Tihvinässä. Kuvan kirkossa 1500-luvulta, joka on omistettu Jumalanäidin kuolonuneen nukkumiselle (Uspenski), on kuuluissa Tihvinan Jumalanäidin ikoni. Se palautettiin luostarille vuosikymmenien maanpakolaisuuden jälkeen USA:sta vuonna 2004.

Monumentaalisen komeat Ljadinin kylän Loppiaiselle ja Esirukoukselle oomistettut puukirkot 1700-luvun lopulta lähellä Kargopolia ovat onneksi säilyneet.

Kinnermäen kylä Aunukessa. Taustalla kylän vanhin yli satavuotias talo. Fereesiasuinen Nadja Kalmykova on kylän sielu; rohkea ja innovatiivinen karjalaisen kulttuurin puolustaja. Kylässä järjestetään ryhmille erilaisia kurssia perinteisistä käsitöistä ruoanlaittoon ja matklaiset voivat siellä yöpyä. Kuvan muita henkilöitä etualalla kuvataiteilija Asko Salminen, vasemmalla ent. sakkolalainen Riiskan kylästä Elina Laine (os. Ukkonen).

Revon suvusta laulavaksi papiksi

Helsingin yliopiston teologisesta tiedekunnasta valmistui maisteriksi 9.10.2006 Harri Kiiski Huittisista. Hänet vihittiin papiksi Turun tuomiokirkossa 29.10.2006. Seurakuntapastorin virkaa hän hoitaa Raumalla.

Harri muistetaan esiintyjänä veljensä Petrin kanssa kaksilta Sakkola-juhlista Huittisista. Viime kesän Pyhäjärvi-juhilla veljekset vastasivat muistojen illan ja iltamien musiikista, ja Harri saarnasi sunnuntain juhla jumalanpalveluksessa.

Laulun lahjaa Harri Kiiski on käyttänyt pitämällä mm. kirkkokonsertteja. Sydämeni laulut -cd-levy on otettu suurella kiitollisuudella vastaan.

Harrin sukujuuret johtavat vahvasti Sakkolaan ja Vilakkalaan. Hänen mummonsa oli Iida Kiiski, o.s. Repo, Heikin tytär, suur-Muonin nuorin sisko. Iidalle kävi niin kuin Vilakkalan varsoille, jotka vietiin Ylläppään kesälaitumelle – mutta sillä seurauksella, että hän joutui jäämään Kiiskille miniäksi. Kymmenisen vuotta ehti Iida Ylläppäessä asua, sitten alkoi talvisota. Ennen naimisiin menoa Iida työskenteli Revolla kirpitsäntekotöissä kesät. Kirpitsä eli tiili oli Revon suvun tavaramerkki, olihan hänen veljensä kuuluisia ammattimuurari Revon Antti. Monenlaiset kädentaidot oli Iida oppinut nuorena, monet käsityöt onnistuivat häneltä ammattitaidolla. Kylän yhteisissä toiminnaissa hän oli mukana esimerkiksi pyhäkoulun opettajana.

Sakkolan ja Vilakkalan asiat olivat meillä usein puheenaiheena ja Suvannon Seutu -lehti luettiin tarkasti kannesta kanteen. Iida jäi leskeksi 1959, itse hän sai elää vuoteen 1985. Lastenlapset olivat hänelle rakkaita, hän muista usein rukouksissa viedä heitä taivaalle.

Harri on käynyt monta kertaa Karjalassa ja Vilakkalassa. Viime kesänä hän teki matkan Konevitsan luostariin, joka liittyi hänen pro gradu -työhönsä. Sen aihe on Konevitsan luostarin julkisuuskuva 1920-1930-luvulla.

Toivotamme onnea ja menestystä laulavalle pastorille!

Heikki Kiiski

Uusia ylioppilaita

Järvenpään lukiosta on 5.12.2006 kirjoittanut ylioppilaaksi Antti Kurkinen. Hänen äitinsä Leena Kurkinen on Sakkolan Vilakkalasta kotoisin olevan Vee-ra Parilon tytär.

90 vuotta täytti 6.2.2007 Aino Siiri Varvas, Leevi Varpaan puoliso. Aino asuu tyttärensä Annelin kanssa Kanadassa, Kingstonin kaupungissa. 30 vuotta he asuivat Floridassa, Lake Worthissä.

Kuvassa neljä sukupolvea: iso-isoäiti Siiri, tytär Anneli Varvas-Laitinen, tyttärentytär Anna Ridec ja Annan tytär Sophie Tessa Siiri, 2 vuotta.

Ainon tyttönimi oli Pulkki, hän on Kuninkaanrististä Juho Pulkin kolmanneksi vanhin tytär. Lapsia oli 11, joista vielä neljä elossa.

Julkaisemme jokaisessa
Suvannon Seudussa tietoja
merkkipäivistä,
poisnukkuneista,
valmistuneista, hääpäivistä
ym. perhetapahtumista.

Kysythän asianosaisilta
luvan tietojen
julkaisemiseen.

60 vuotta täytti 25.2.2007 Lea Tuulikki Ettenauer, o.s. Tiinus. Vanhemmat Irja, o.s. Jortikka, ja Viljo Tiinus. Lean tie johti Wieniin avioliittoon Wolfgang Ettenauerin puolisoiksi. Lealla on kaksi lasta, Tanja ja Markus.

Saimme kutsun juhille Irja-äidin ja kummi-täti Kaijan kanssa jo hyvissä ajoin. Juhlallisuudet vietettiin 24.2. Dr. Rudolf Kirchschläger Studentenheimissä. Vieraita oli viitisenkymmentä, perheenjäsenet ja sikäläiset työtoverit ja ystävät mukaan lukien.

Lea on toiminut Suomen suurlähetystön residenssissä yli 30 vuotta emäntänä. Hän vastaa vierailijoiden ja suurlähettilään hyvinvoinnista apunaan muu henkilökunta. Hän on edustava, laulutaitoinen ja joustava persoona.

Syntymäpäivät alkoivat Jukka Kuoppamäen laululla Sininen ja valkoinen. Irja-äiti puhui Lena lapsuudesta, ja puhe

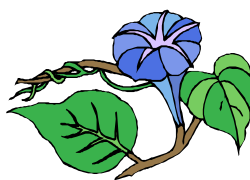
käännettiin saksaksi. Aikaisemman suurlähettilään puoliso Anita Grönberg muisteli seitsemän vuoden yhteistyötään Lean kanssa, ja sanoi oppineensa häneltä paljon. Juhla jatkui pikkutunneille tarjoilun ja tanssi, letkajenkankin merkeissä. Laulut säesti pianonsoiton opettaja Piritta Mononen, jonka mummo on edesmennyt Maila Kivi, o.s. Jortikka.

Lea kuuluu noin 60 hengen Artensemble-kuoroon. Olimme myös heidän konsertissaan Lean tarjotessa shampanjaa ja laskiaispullia, ja meille laulettiin suomeksi esimerkiksi laulu Oi katso Suomi, sinun päiväs koittaa.

Viikon Wienin-matka keväisessä Keski-Euroopassa jäi unohtumattomaksi tapahtumaksi.

Kuvassa keskimmäisenä merkkipäiväsankari Lea Ettenauer Suomi-kuoron esiintymisessä.

Kaija Saarinen

80 vuotta täytti 6.12.2006 Paula Kuoppo, o.s. Kuparinen, kotonaan Valkeakoskella. Hänen kotipaikkansa oli Sakolan Lapinlahti.

89 vuotta täytti 4.1.2007 Eero Jortikka. Hän on syntynyt Sakkolan Kaarna-joella. Tyttärensä Siikka Kemppaisen järjestäjiä syntymäpäiväjuhlia vietettiin Eeron kotona Tampereen Peltolammilla. Syntymäpäiväsankari lauloi meille laulun, jonka hän lauloi pyrkiessään Kiviniemeen sotilassoittokuntaan.

Juhlissa mukana ylärivissä oikealta Mirja Eräranta, o.s. Jortikka, Juhani Jortikka, vaimonsa Annelin ja poikansa Mikan kanssa, he asuvat Australiassa, Raili Bredberg, o.s. Jortikka, Alli Raukola, o.s. Jortikka. Alarivissä Saara Järvinen, o.s. Suokas, Eero Jortikka, Eeron tytär Sinikka Kemppainen. Edessä Tommi Raukola, joka täytti samalla 10 vuotta.

KUOLLEITA

Sylvia Aune Käppi, o.s. Pekkanen, kuoli 11.11.2006 Keski-Suomen keskussairaalassa Jyväskylässä.

Äitimme syntyi 16.3.1917 Sakkolan Riiskassa. Lapsuus Suvannon rannalla oli äidin kertoman mukaan onnellista aikaa. Hän kävi Riiskan kansakoulua neljä luokkaa, kuten siihen aikaan oli

tapana. Koulunsa opettajaa äiti muisteli usein. Opettaja oli käynyt Jyväskylän opettajaseminaarin ja oli kertoillut usein opiskelukaupungistaan. Eipä tiennyt pieni Sylvi-koululainen silloin, että hän tulisi joskus asumaan Jyväskylässä. Koulussa opetettiin mm. laskentaa niin hyvin, että vielä lähes 90-vuotiaana äiti päihitti päässälaskussa nopeudessa meidät taskulaskimien käyttäjät.

Vartuttuaan äiti kävi karjanhoitokoulun. Työpaikan hän sai Noisniemen hovista, Kalmolan kartanosta, Vuokselan Noisniemessä. Työpaikka oli sikäli kohtalokas, että hän tapasi Noisniemessä tulevan rakkaan miehensä Tahvo Käpin.

Sota ja evakkoon lähtö sekoittivat suunnitelmat Sakkolassa asumisesta. Monien mutkien jälkeen he päätyivät Jyväskylään, missä äiti ja isä vihittiin vuonna 1942. Isämme kouluttautui sodan jälkeen poliisiksi ja äiti jäi kotiäidiksi. Perheeseen alkoi tulla pienokaisia muutaman vuoden väliajoin. Meitä lapsia syntyi kaikkiaan kolme poikaa ja neljä tyttöä.

Meidän ei tarvinnut tulla koulusta tyhjään kotiin, vaan äiti oli aina paikalla, ruoka valmiina ja usein pullan ja pii-

rakoiden tuoksu vastassa. Karjalainen ruokaperinne näkyi pöydässä ja tätä perinnettä hän välitti lapsille ja lapsenlapsille.

Lasten vartuttua jäi aikaa omille harrastuksille. Lukeminen, käsityöt ja vierailut lasten luona tulivat tärkeiksi. Tuoliaisina äiti toi virkkaamiaan liinoja ja muita käsitöitä, mitkä jäivät meille rakkaiksi muistoiksi.

Isämme sairastuessa vakavasti äiti hoiti häntä kotona isän viimeiseen elinpäivään asti.

Matkustamisesta äiti piti, ja oli aina valmis lähtemään matkalle, jos vain joku lapsista pyysi mukaansa. Iäkkäänä jo veimme hänet virkistyslomalle Ranskan ja Italian Rivieralle. Kävipä äiti Monte Carlon kasinollakin. Jetsettien suosimat Välimeren maisemat eivät kuitenkaan vetäneet vertoja entiselle kotiseudulle.

Suvannon rannat kiinnostivat eniten. Ennen Riiskan matkaa äiti kaatui ja ranne murtui, mutta käsi paketissa, toisella kädellä rollaattoria työntäen hän esitelti kotipaikkojaan. Kotitaloa ei ollut, mutta kodin paikka tuli näytettyä meille lapsille.

Sukumme vanhin on poissa, mutta muistot säilyvät.

Eini Käppi

KUOLLEITA

Eino Viskarin muistolle

03.02.2007 oli meille raskas päivä. Olimme jättämässä jäähyväisiä Eino Viskarille, jonka kaikki hyvin tunsimme.

Eino syntyi Karjalassa Sakkolan Purpuassa 30.08.1927. Eino ollessa 12-vuotias syttyi sota Venäjää vastaan. se varmasti jätti nuoreen mieheen jälkensä. Sodan vuoksi Eino joutui kaksi kertaa jättämään kotitantereensa sotatanttereiksi. Venäjä otti haltuunsa Karjalan ja toinen muutto sieltä oli lopullinen.

Erilaisten vaiheiden jälkeen Viskarit asettuivat Kuljuun 1940-luvun loppupuolella, missä ostivat yhdessä Koirasten ja Kallosten kanssa Kukkolan kartanon. Maat jaettiin ja veljeksistä kukin sai muutaman hehtaarin maata viljeltäväkseen.

1961 Eino avioitui Eevan kanssa ja jatkoi talon pitoa yhdessä hänen kanssaan.

Maanviljely ja sen ohessa karjanhoito oli Einolle ainoa oikea ammatti. Sitä hän teki innoissaan ja väsymättä niin pitkälle kuin terveydentila salli. Hän kasvatti tilakokoa ostamalla peltoa ja metsää lisää. Viime aikoina metsänhoito oli Einolle erittäin tärkeää ja kiinnostavaa. Tästä kertoo mm. se, että juuri ennen joulua Eino Eevan kielloista huolimatta halusi mennä katsomaan ja va-

litsemaan jokivarren suolta seuraavaksi polttopuiksi hakattavia puita. Hän ajoi sinne traktorilla.

Tämä traktorimatka juuri ennen joulua kuvaa Einoa parhaiten. Hän oli päättäväinen ja periksiantamaton mies, joka ei hyväksynyt kielteistä vastausta. Tiesimme, ettei Eino päässyt ilman apuvälineitä liikkumaan. Tämä hieman hidasti Einoa, mutta jos hän tahtoi, niin traktorin hyttiin hän pääsi ja ajoi sillä niin lumi- kuin muutkin tarpeelliset työt. Toinen hyvin tärkeä työkalu Einolle oli ruohonleikkuri, millä hän hoiti pihanurmen. Sitä ääntä kuulimme usein.

Eino ennätti kiinnostua myös yhteiskunnan asioista. Hän oli kaksi kautta kunnanvaltuustossa ja kunnanhallituksessa. Säästöpankin isännistössä Eino vaikutti useita vuosia. Pirhan eli Hankkijan johtokunnassa tai isännistössä hän myös toimi.

Kymmenkunta vuotta sitten kävimme Einoon kanssa Sakkolassa. Eino kertoi meille nuoremmille siellä olevista paikoista. Tämä matka oli Einolle mieluisen. Saihan hän vielä kerran kulkea SUVannon rannalla ja muilla tutuilla paikoilla.

Matkalla mukana olleena ymmärrän hyvin sen kaipuun, mitä karjalaiset tuntevat menetettyyn alueeseen.

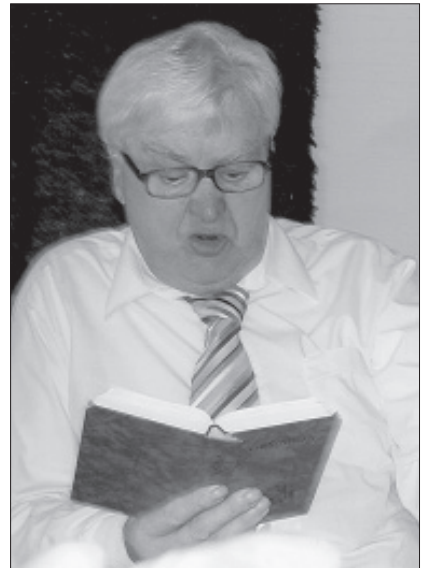
Oma isäni kuoli varhain. Veljeni Jari ja minä jouduimme usein turvautumaan Einoon apuun opitellessamme maata viljelemään. Auliisti Eino apua antoi. Tämän vuoksi Einoon poismeno on erityisen raskas, koska hän oli meille monessa mielessä isän korvike.

Meillä kaikilla on Einosta mielessä hyviä puolia. Hän oli erittäin huumorintajuinen ja nuorempana hänellä oli aina jokin kuje mielessä. Hän oli myös ahkera, päättäväinen ja reilu mies.

Taannoin Jari Viskari kysyi Einolta, että jos voisit, niin mitä muuttaisit elämästäsi. Tähän Eino vastasi, ettei hän halua muuttaa mitään.

Eino ja elämäntyötään kiitollisena muistaen

Jarmo Viskari

Yrjö Hatakan muistolle

Yrjö Kalevi Hatakka kuoli 14.1.2007 Lempäälässä. Hän syntyi Mikko ja Miina Hatakan perheeseen Metsäpirtin Lapanaisissa 21.6.1935. 4-vuotiaana hän lähti rajapitäjä-Metsäpirtistä evakotielle jo lokakuun alkupuolella 1939. Hatakan perheen tie vei aluksi Savoona. Jäppilän ja Heinäveden kautta he päätyivät huhtikuussa 1941 Pohjanmaalle, aluksi Kauhajoelle ja sieltä Kurikkaan. Yrjön herkat kasvu- ja kouluvuodet kuluivat Pohjanmaalla, mistä hänelle jäi elinikäisiä ystäviä. Loppuvuodesta 1949 Hatakan perhe muutti Lempäälän Kelhon kylään Mäenpään tilalle. Yrjö kävi Lempäälän Mieskotiteollisuuskoulun maalaustyölinjan. 1950-luvun loppupuolella Yrjö opiskeli kansanopistossa, kansankorkeakoulussa sekä suoritti vuonna 1961 Sisälähetysopistossa nuoriso-ohjaajan tutkinnon. Yrjö Hatakka toimi poikatyöntekijänä Lopen ja Hämeenkyrön seurakunnissa vuosina 1961-64.

Vuonna 1964 Yrjö ryhtyi viljelemään vanhempiensa jälkeen Mäenpään tilaa, josta evakkopojalle muodostui loppuikäinen, rakas kotipaikka. Maanviljelyn ohella Yrjö työskenteli mm. maalarina ja teollisuuden palveluksessa.

Yrjö Hatakka oli monipuolinen ihminen; sekä sanan että peltojen kylvä oli tärkeää! Yrjö tunnettiin ahkerana, vilkkaana ja sanavalmiina miehenä, joka

osallistui sekä kunnan että seurakunnan päätöksentekoon. Hän oli aina valmis tarjoamaan apuaan lähimmäisille.

Yrjö oli myös kasvattaja; poikakerhojen kävijät muistavat hänet mukaansatempaavana ja innoittavana kerhojen, leirien ja retkien vetäjänä. Tärkeimmän kasvatustyönsä Yrjö teki omassa perheessään; hänen viisi lastansa kahdesta avioliitosta saivat nauttia isän huolenpidosta ja rakkaudesta. Henkisenä perintönä Yrjö jätti lapsilleen armon ja anteeksiantamisen asenteen.

Monet sairaudet rajoittivat Yrjön elämää viimeisinä elinvuosina ja riisivat liikkuvaisen ihmisen monin tavoin. Vastoin käymiset ja sairaudet eivät kuitenkaan katkeroittaneet Yrjöä, eikä hän valittanut kohdalleen osuneita elämänkolhuja. Synnyinkodista saatu ystävällisyys, ihmisrakkaus ja vieraanvaraisuus säilyivät hänen luonteessaan kuolemaan saakka.

Yrjöä jäivät kiitollisina kaipaamaan lapset Mikko, Minna, Anne, Armi ja Eliina, lastenlapset Anssi ja Victoria sekä puoliso Annukka. Suremaan jäivät myös Aili-sisar perheineen sekä veljet Antto ja Toimi perheineen.

Ikävöiden

Annukka-puoliso

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin muitakin teoksia!

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.
Kirjoja myyvät myös Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari.

Anneli Kuisma hoitaa postitettavat kirjatilaukset, puh. 03- 3748 410

Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetykskulut.

Muista myös muut Sakkola-tuotteet.

Hiihtomies pääsi maaliin

Lempääläinen Manne Kuisma kuoli 5.2. 2007 hiihtomiehelle sopivalla tavalla: kesken hiihtolenkkinsä. Hän oli syntynyt 18.12. 1926 Karjalan kannaksella, Sakkolan pitäjän Haitermaan kylässä. Siellä kotipaikka oli Sihkerö, valkohiekkaisen Kiimajärven rannalla.

Sodan syttyessä hän osui 12-vuotiaana silminnäkijäksi, kun ensimmäinen sodassa alas ammuttu venäläinen lentokone putosi Sakkolan asemalle.

1940-luvun lopulla Kuisman perhe sai siirtokarjalaistilan Lempäälän Lastusten kylältä, kuivatun Tervajärven rannalta. 1950-luvun tekemisille antoivat leiman kaikenlainen rakentaminen, peltojen raiuu ja urheiluhenki. Manne löysi vaimokseen Tikinmaasta Anjan, o.s. Mattila, ja otti vastuun kotitalostaan. Elämää vauhdittivat neljä lasta.

Manne osoittautui urheilijana suurmestari luokan hiihtäjäksi, joka kiersi niin Salpausselät kuin Kokkolan kisat. Lempäälän Kisan riveissä hän kunnostautui varsinkin Hämeen Viesteissä luottohiihtäjänä. Siihen aikaan viestiä vietiin pitäjistä pitäjään ja osuudet olivat pitkiä. Kerran Mannekin joutui käymään syömässä ladunvarren maalais-talossa, mutta voitti silti osuutensa.

Maanviljelijänä Manne kehitti tilaansa voimaperäisesti viljeltynä karjatilana. Muun ohella hän teki harrastukseksi mm. puuveneitä.

1980-luvulla Manne rakensi itselleen vaarinpirtin Lastustentien varteen. Hän omistautui puutöille. Vähitellen hänetä sukeutui suoranainen puunveisto-

taiteilija, jonka töitä oli esillä mm. alan näyttelyissä. Hänen suurisuuntaisin työnsä esittää Aatamia ja Eevaa Paratiisissa. Erikseen on mainittava Mannen Sakkola-museolle tekemä mittatarkka pienoismalli Sakkolan kirkonseudusta. Hän opetteli myös maalaamaan ja maalasi kymmeniä tauluja, jotka esittivät mm. tuokiokuvia Sakkolasta.

Naapurusto tunsikin Mannen ystävällisenä, käteväenä ja hoksaavaisena miehenä. Niin karjalainen kuin syntyään olikin, oli hänessä hämäläistä rauhallisuutta, mutta jutut lohkesivat kannakselaiseen tapaan. Lasten lapsille ja varsinkin neljännelle polvelle Manne oli tässä hengessä karjalaisittain ”äijä”. 80 vuotta täytettyäänkin Manne suunnitteli tulevalle kesälle matkaa Karjalaan ja osallistumista suokokoukseen.

Manne Kuismaa jäivät kaipaamaan vaimo, lapset, lastenlapset ja lastenlastenlapsi.

Juha Kuisma

kirjoittaja on
Manne Kuisman naapuri
ja kummipoika

Kyläkirjat – tiedon välittäjiä ja perinteen säilyttäjiä

Viron edesmenneestä presidentti Lennart Merestä kertovan taan noisen televisiodokumentin eräs kohta jäi mieleeni selvästi. Presidentti Meri selosti ja valotti virolaisuuden perustaa. Hän mainitsi, että virolaisuuden perustana on aina ollut perhe: isä, äiti, lapset.

Virolaisuus oli pystytty säilyttämään miehityksenkin aikana hyvinkin yksinkertaisella tavalla. Ei siinä tarvittu ihmeempiä teorioita tai taktiikoita. Ei liiemmin psykologiaa tai aivopesua. Tämä pätee tietyn sovelluksen myös meihin nykypäivän kannakselaissyntyisiin ja kannakselaisten jälkeläisiin. Miten me tunnustamme nykyiset realiteetit ja miten haluamme niiden kanssa elää? Miten me haluamme säilyttää karjalaisuuden sen kaikissa muodoissaan? Virolaisiin nähden olemme siinä suhteessa erilaisessa tilanteessa, että esi-isiemme maita on asuttanut jo yli 60 vuoden ajan muualta tullut vieras väestö. Siirtokarjalaiset ovat kotiutuneet uusille paikoille. Näin on jo monessa sukupolvessa kehittynyt uusi kiintymys myös nykyisiin asuinpaikkoihin. Virolaisethan asuivat sijoillansa neuvostomiehityksen aikana.

Historian tapahtumat ovat heittäneet kannakselaisia milloin minkäkin ”isännän” alaisuuteen. Kannaksen karjalaiset ovat joutuneet sopeutumaan uusiin tilanteisiin kautta vuosisatojen. ”Joutuminen” on sellainen sana tai termi, että se pitää sisällään negatiivisemmän merkityksen eli ”pakon”. On ollut pakko sopeutua. Kerran on ollut myös pakko lähteä. Nykypäivän kannakselaisten jälkeläisille esi-isien asuinsijat säilyvät kuvissa: valokuvissa, videokuvissa, ja ehkä tärkeimpänä kaikista, mielikuvissa. Tavat, kulttuuri ja murre ovat se rikkaus, mikä on kestävää henkistä omaisuutta, vaikka jalan alla narskuisi satakuntalainen tai hämäläinen maantiesora. Mutta karjalainen kulttuuri ja tavat säilyvät vain, jos niitä säilytetään. Mikään itseohjautuva voima kulttuuri ei ole. Se vaatii ihmisen tekijäkseen – ja

”Olisinko itse
pystynyt elämään
ja selviytymään
juuri tuon ajan
olosuhteissa?”

säilyttäjäkseen. Jokainen sukupolvi tavallaan säilyttää ja siirtää kulttuuria eteenpäin seuraaville. Mutta miten huolehtia kulttuurista, jolla ei ole enää selkeää maantieteellistä rajaa?

Olen tehnyt periaatteessa kaksi matkaa sukuni luovutetuille asuinpaikoille Sakkolan Lapinlahteen. Toinen oli kesällä 2005. Silloin olin fyysisesti mukana, ja istuin sukulaisten kanssa bussissa läpi Kannaksen. Perillä Lapinlahdessa tutustuimme kävellen Loposenmäkeen ja sen ympäristöön. Toinen matka Lapinlahteen tapahtui omassa nojatuolissani, Turussa Paaskunnanmäellä, lokakuun 2006 alkupuolella lukiessani uunituoretta kyläkirjaa ”Muistojen Lapinlahti. Kylä Suvannon rannalla”. Se oli eräänlainen kirjallinen aikamatka niille paikoille, joissa kesäkuussa 2005 kävin. Kirjan teksti toki tuntui tutummalta, ja historiaakin ehkä käsitti paremmin, kun paikkoja oli omin silmin tarkastellut. Nyt tietysti puhun vain omasta puolestani. Vielä on sitten asia erikseen ne henkilöt, jotka viettivät nuoruusvuosiensa ”Laplahes”. Heidän mielikuvansa ja muistelonsa perustuvat aivan erilaiseen kokemuspohjaan kuin omani: ”...taatusti itse elettyä ja Lapinlahdessa koettua”..., kuten kirjatoimikunnan puheenjohtaja Esko Kallonen kirjan alkusivuilla on todennut. Totta. Kyseinen kirja on tasapainoisella tavalla kaksijakoinen: toisaalta Lapinlahden historiaa tosiasioiden valossa selittävä, toisaalta taas – ei suinkaan fiktiivinen, mielikuvituksellinen – vaan itse koetun makuinen kertomuksineen, jotka mukavalla tavalla

värittävät koko esitystä. Kirjassa Lapinlahden kylä hahmottuu lukijan mielessä ihmisineen arjessa ja juhlassa, tapoineen ja paikkoineen.

Tällaisten kyläkirjojen itseisarvo on siinä, että ne välittävät tietoa siitä, miten varhaiset sukulaistemme ovat asuneet ja eläneet; millaiset ovat olleet heidän elämänpiirinsä ja toimintaympäristönsä. Kuvauksia menneistä polvista lukiessaan itsekin asettaa kysymyksiä: miten poikkeaa silloinen elämäntyyli nykyisestä ja missä suhteessa; olisiko itse pystynyt elämään ja selviytymään juuri tuon ajan olosuhteissa?

Kevään aikana esiintyneistä muutamista lehtiartikkeleista, jotka käsittelivät Kannaksella tapahtuvaa pietarilaisten voimakkaasti lisääntyvää loma-asuntorakentamista, voisi päätellä, että tavalla tai toisella tutustuminen entisiin kotipaikkoihin saattaa vaikeutua tulevaisuudessa. Vartioitujen loma-asuntoalueiden portit eivät kaikei helpolla aukene kotipaikkamatkaajalle. Tällöin on hyvä, että entisten kotikylien ”henki” säilyy ainakin painetussa tekstissä tuleville sukupolville.

Jyrki Loponen

Kirjoittaja Jyrki Loponen on filosofian tohtori, dosentti Turun yliopistossa. Sukujuuret isän puolelta Arkuntanhuan Loposenmäellä, Loposen (tahvolaiset) suvussa.

VILAKKALAN, PETÄJÄRVEN ja LAPINLAHDEN KYLÄKIRJAT

Hinnat 30 euroa kpl + postituskulut.

Tilaa heti omasi, tilauksia vastaanottavat:
Marjo Ristilä-Toikka p. 040 730 2622,
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Aila Alanen p. 375 2852 tai 040 - 707 6164
aila.alanen@lempaala.fi

Muista myös muut
Sakkola-Säätiön
tuotteet: vaakuna,
kirjallisuus, tekstiilit

50 VUOTTA

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03 - 363 1750, 0400-576722
taisto.virkki@luukku.com

Putkiliike

P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

Tuleeko

Suvannon Seutu

-lehtesi

oikealla osoitteella?

Ilmoita osoitteenmuutos

p. 040 730 2622

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun! Vuosikerta 20 euroa.

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.

Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p.09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapj
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Pirkko Hyytiä, sihteeri
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 050544 2854
pirkko.hyytia@metsapirtti.net

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720
Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com
Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI- JÄRJESTÖT TMK

Ossi Tuokko, puheenjohtaja,
Alaverstaanraitti 6 F 106,
33100 Tampere p. 0407542738

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

**SUVANNON
& SEUTU
50 VUOTTA**

TILAA SINÄKIN OMASI!